

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-5-03

Druk nr 1298
Warszawa, 31 stycznia 2003 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy - prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw** wraz z projektami podstawowych aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia.....2003 r.

**o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy –
Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw¹⁾.**

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 i Nr 154, poz. 1787 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1803 i Nr 240, poz. 2052) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) o wykroczenia skarbowe, a także o przestępstwa skarbowe zagrożone karą grzywny albo zagrożone karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności do lat 2, albo karą pozbawienia wolności do lat 2 i grzywny łącznie, z wyjątkiem spraw nie podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym,”;

2) w art. 16 w § 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) odrębna jednostka organizacyjna do spraw z zakresu ochrony konkurencji, regulacji energetyki, telekomunikacji i transportu kolejowego (sąd ochrony konkurencji i konsumentów),”;

3) w art. 32 po § 3 dodaje się § 4 - 6 w brzmieniu:

„§ 4. Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora, o którym mowa w § 1 i 2, lub kierownika, o którym mowa w § 3, także z własnej inicjatywy po zasięgnięciu opinii prezesów, o których mowa w tych przepisach.

§ 5. Minister Sprawiedliwości, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, takie jak wielkość sądu i rozmiary jego zadań, może powołać zastępcę dyrektora sądu apelacyjnego, zastępcę dyrektora sądu okręgowego lub zastępcę kierownika sądu rejonowego. Przepisy § 1 – 4 stosuje się odpowiednio.

§ 6. W sądzie, w którym nie powołano zastępcy, o którym mowa w § 5, prezes danego sądu, na wniosek dyrektora lub kierownika

finansowego, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, wyznacza osobę upoważnioną do wykonywania obowiązków tego organu w określonym czasie lub określonym zakresie.”;

4) w art. 57 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, może zgłosić swoją kandydaturę na jedno wolne stanowisko sędziowskie, w ciągu miesiąca od obwieszczenia, o którym mowa w art. 56. Zgłaszający swoją kandydaturę wypełnia w dwóch egzemplarzach kartę zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziowskie oraz dołącza do niej informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą jego osoby i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, z zastrzeżeniem art. 58 § 4a.”;

5) w art. 58:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Minister Sprawiedliwości zasięga od właściwego organu Policji informacji o każdym z kandydatów do objęcia stanowiska sędziowskiego, z zastrzeżeniem § 4a, a następnie przedstawia kandydatury Krajowej Radzie Sądownictwa, wyrażając o każdym z kandydatów opinię oraz przekazując informację uzyskaną od organu Policji.”,

b) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Dołączanie informacji i zaświadczenia, o których mowa w art. 57 § 1, oraz zasięganie informacji, o której mowa w § 4, nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego oraz stanowisko prokuratora.”,

c) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb oraz zakres uzyskiwania i sporządzania informacji przez organy Policji o

kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego, mając na względzie sprawność uzyskiwania informacji, dbałość o ochronę dóbr osobistych kandydatów oraz ich praw i wolności chronionych konstytucyjnie, a także potrzebę oceny spełnienia przez kandydatów warunku nieskazitelnosci charakteru.”;

6) w art. 63 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Na stanowisko sędziego sądu okręgowego może być powołany również prokurator, który posiada co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego.”;

7) w art. 64 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany również prokurator, który posiada co najmniej sześcioletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego, w tym co najmniej trzyletni okres pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej, prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej, sędziego sądu okręgowego lub sędziego wojskowego sądu okręgowego, prokuratora prokuratury apelacyjnej, Prokuratury Krajowej, Naczelnej Prokuratury Wojskowej lub prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.”;

8) w art. 77 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych w innym sądzie, Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego - w Sądzie Najwyższym, a na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego - w sądzie administracyjnym, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.”;

9) w art. 85 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Wobec osoby pełniącej urząd na stanowisku sędziego postępowania sprawdzającego przewidzianego w ustawie z dnia 22

stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 39, poz. 462, z 2001 r. Nr 22, poz. 247, Nr 27, poz. 298, Nr 56, poz. 580, Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1353 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) nie przeprowadza się. Przed przystąpieniem do pełnienia obowiązków sędziego zapoznaje się z przepisami o ochronie informacji niejawnych i składa oświadczenie o znajomości tych przepisów. Informacje niejawne mogą być udostępnione sędziemu tylko w zakresie niezbędnym do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub pełnienia powierzonej funkcji.”;

10) w art. 87:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w dwóch egzemplarzach.”,

b) po § 7 dodaje się § 8 w brzmieniu:

„§ 8. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot, uprawniony do odebrania oświadczenia zgodnie z § 2 lub § 4, przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.”;

11) w art. 91:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość, ustaloną według zasad określonych w § 1a i § 1b, określa ustawa budżetowa. Wysokość wynagrodzenia sędziów sądów równorzędnych

różnicuje staż pracy i pełnione funkcje. Wynagrodzenie zasadnicze w stawce podstawowej nie może być niższe niż wynagrodzenie zasadnicze w stawce awansowej drugiej dla bezpośrednio niższego stanowiska sędziowskiego.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i § 1b w brzmieniu:

„§ 1a. W 2003 r. kwoty bazowe ustala się w następującej wysokości:

- 1) dla sędziów – w wysokości 1 355,71 zł,
- 2) dla asesorów sądowych i aplikantów sądowych – w wysokości 1 667,70 zł.

§ 1b. Kwoty bazowe, o których mowa w § 1a, począwszy od 2004 r., waloryzowane są corocznie średnio-rocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalany na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.” ;

12) po art. 94 dodaje się art. 94a i 94b w brzmieniu:

„Art. 94a. § 1. Sędziemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

§ 2. Skarb Państwa pokrywa koszty skutków wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, związane ze świadczeniami zdrowotnymi z zakresu stomatologii, szczepień ochronnych i operacji plastycznych, na które sędzia został skierowany przez lekarza – orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wniosek lekarza prowadzącego, a nierfundowane przez Kasę Chorych na podstawie odrębnych przepisów. Skarb Państwa pokrywa także koszty przedmiotów ortopedycznych w wysokości udziału własnego ubezpieczonego określonego w przepisach o ubezpieczeniu zdrowotnym.

§ 3. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 33 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 91 § 1, za każdy procent ustalonego uszczerbku na zdrowiu sędziego. Odszkodowanie to ulega zwiększeniu o 6-

krotność kwoty bazowej, jeżeli wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędzia uznany został za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

- § 4. Odszkodowanie ulega proporcjonalnemu zwiększeniu, jeżeli stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu, będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10% w stosunku do tego, który był podstawą przyznania odszkodowania. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio, jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia w następstwie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędzia zostanie uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.
- § 5. Członkom rodziny sędziego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Odszkodowanie to przysługuje również w razie śmierci w następstwie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego w stanie spoczynku, który został uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
- § 6. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania jest uprawniony tylko jeden członek rodziny zmarłego sędziego lub zmarłego sędziego w stanie spoczynku, przysługuje ono odpowiednio w wysokości:
- 1) 31-krotności kwoty bazowej – gdy uprawnionym jest małżonek lub dziecko,
  - 2) 50% kwoty określonej w pkt 1 – gdy uprawniony jest inny członek rodziny.
- § 7. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie:
- 1) małżonek i jedno lub więcej dzieci – odszkodowanie to przysługuje w wysokości określonej w § 6 pkt

- 1, zwiększonej o 6-krotność kwoty bazowej na każde dziecko,
  - 2) dwoje lub więcej dzieci – odszkodowanie to przysługuje w wysokości określonej w § 6 pkt 1, zwiększonej o 6-krotność kwoty bazowej na drugie i każde następne dziecko.
- § 8. Jeżeli obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie to przysługuje w wysokości 6-krotności kwoty bazowej, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom w myśl § 6 pkt 1 i § 7.
- § 9. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni tylko członkowie rodziny, inni niż małżonek lub dzieci, odszkodowanie to przysługuje w wysokości określonej w § 6 pkt 2, zwiększonej o 6-krotność kwoty bazowej, na drugiego i każdego następnego uprawnionego.
- § 10. Kwotę jednorazowego odszkodowania, ustaloną zgodnie z § 7 lub § 9, dzieli się w równych częściach między uprawnionych.
- § 11. Jednorazowe odszkodowanie, o którym mowa w § 5, zmniejsza się o kwotę jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wypłaconą sędziemu w oparciu o przepis § 1.
- § 12. Odszkodowanie przewidziane w niniejszym artykule przysługuje niezależnie od innych świadczeń określonych w ustawie.
- Art. 94b. § 1. Oceny uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także ustalenia związku śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku z takim wypadkiem lub chorobą dokonuje, w formie orzeczenia, lekarz-orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Koszty badania i wydania

orzeczenia pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

- § 2. Orzeczenie, o którym mowa w § 1, lekarz-orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu albo członkom rodziny zmarłego sędziego, albo zmarłego sędziego w stanie spoczynku oraz prezesowi sądu apelacyjnego, właściwemu do wydania decyzji, o której mowa w § 4, lub Ministrowi Sprawiedliwości.
- § 3. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje się na wniosek sędziego, a w razie śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku – na wniosek uprawnionych członków jego rodziny. Z wnioskiem o przyznanie świadczenia może również wystąpić kolegium właściwego sądu.
- § 4. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje lub odmawia przyznania oraz ustala jego wysokość, w drodze decyzji, a także świadczenie to wypłaca:
- 1) prezes właściwego sądu apelacyjnego – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego sądu rejonowego, okręgowego i apelacyjnego,
  - 2) Minister Sprawiedliwości – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prezesa sądu apelacyjnego oraz sędziego delegowanego do wykonywania czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości.
- § 5. Decyzję, o której mowa w § 4, prezes sądu apelacyjnego lub Minister Sprawiedliwości wydaje, w ciągu 14 dni od dnia:
- 1) otrzymania orzeczenia lekarza orzecznika,
  - 2) wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

- § 6. Jednorazowe odszkodowanie wypłaca się z urzędu w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji, o której mowa w § 4.
- § 7. Od decyzji, o której mowa w § 4, sędziemu lub uprawnionym członkom rodziny sędziego, lub sędziego w stanie spoczynku, przysługuje odwołanie do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.
- § 8. W zakresie nie uregulowanym ustawą, do wypadków przy pracy i chorób zawodowych sędziego, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych pracowników.”;
- 13) w art. 95 § 2 otrzymuje brzmienie:
- „§ 2. Prezes sądu okręgowego w stosunku do sędziego sądu rejonowego oraz sędziego sądu okręgowego, prezes sądu apelacyjnego w stosunku do sędziego tego sądu, a Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa sądu okręgowego i prezesa sądu apelacyjnego, w uzasadnionych przypadkach, może wyrazić zgodę na zamieszkiwanie sędziego w innej miejscowości.”;
- 14) w art. 136 § 2 otrzymuje brzmienie :
- „§ 2. Do asesorów sądowych, którym powierzono pełnienie czynności sędziowskich, stosuje się przepisy dotyczące sędziów, z wyjątkiem art. 66, art. 68 § 2, art. 69-74, art. 77 § 1 - 5 i § 7, art. 91 § 1 i § 2 - 4 oraz § 9 - 11, art. 94a, 94b, 98 oraz art. 102.”;
- 15) w art. 142 po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu :
- „§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie konkursu, o którym mowa w § 3, uwzględniając zakres i nakład pracy członków komisji w trakcie konkursu.”;
- 16) po art.145 dodaje się art. 145a w brzmieniu:

„Art. 145a. Aplikant za naruszenie swoich obowiązków ponosi odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną na zasadach obowiązujących mianowanych urzędników państwowych.”;

17) po art. 146 dodaje się art. 146a w brzmieniu:

„Art.146a. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie kolokwium, o którym mowa w art. 140 § 2, uwzględniając zakres i nakład pracy członków komisji w trakcie kolokwium.”;

18) w art. 150 po § 10 dodaje się § 11 - 13 w brzmieniu:

„§ 11. Minister Sprawiedliwości może przenieść referendarza sądowego na jego wniosek lub za jego zgodą na inne miejsce służbowe.

§ 12. Zgoda referendarza sądowego na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadkach:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału albo przeniesienia siedziby sądu,
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska referendarza sądowego w danym sądzie wskutek zawarcia związku małżeńskiego albo powstania powinowactwa, o którym mowa w art. 6,
- 3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska referendarza sądowego, na wniosek kolegium właściwego sądu okręgowego.

§ 13. Do przeniesienia referendarza sądowego na inne miejsce służbowe przepis art. 76 stosuje się odpowiednio.”;

19) art. 153 otrzymuje brzmienie:

„Art. 153. § 1. Aplikantem referendarskim może być mianowany ten, kto spełnia warunki określone w art. 149 § 1 pkt 1 – 3, i został zakwalifikowany na aplikację referendarską przez komisję konkursową po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w § 2.

- § 2. Aplikanta referendarskiego mianuje na czas określony, oznaczony w art. 149 § 2, i zwalnia prezes sądu okręgowego. Mianowanie aplikanta referendarskiego następuje po przeprowadzeniu konkursu przez prezesa sądu apelacyjnego.
- § 3. Wraz z mianowaniem prezes sądu okręgowego przydziela aplikanta referendarskiego do sądu rejonowego, w którym będzie odbywać aplikację.
- § 4. Aplikanta referendarskiego zwalnia się, jeżeli:
- 1) zrezygnował z odbywania aplikacji,
  - 2) nie spełnia warunków przystąpienia do egzaminu referendarskiego,
  - 3) rażąco narusza obowiązki aplikanta,
  - 4) został uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków aplikanta.
- § 5. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do aplikantów referendarskich stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o pracownikach sądów i prokuratury.
- § 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w § 2, uwzględniając zakres wiedzy podlegającej sprawdzeniu w trakcie konkursu, etapy konkursu i ich formę oraz system punktowy ocen konkursowych, a także sposób powoływania i skład komisji konkursowej oraz wysokość wynagrodzenia jej członków, uwzględniając zakres i nakład ich pracy w trakcie konkursu,
  - 2) organizację aplikacji referendarskiej oraz obowiązki aplikanta referendarskiego, uwzględniając zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej na stanowisku referendarza, dyscyplinę pracy oraz

wykorzystanie czasu przeznaczanego na zajęcia teoretyczne i praktykę,

- 3) zakres i przebieg egzaminu referendarskiego, uwzględniając zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej do wykonywania obowiązków referendarza, pisemną i ustną formę egzaminu, dopuszczalność jednokrotnego poprawiania niepomyślnego egzaminu, istotną wagę przyczyn ustalania terminu późniejszego zdawania egzaminu oraz zasadę poprawności przebiegu i rzetelności ocen egzaminacyjnych, a także skład komisji egzaminacyjnej, sposób powoływania jej członków i postępowania komisji egzaminacyjnej, oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji, uwzględniając kwalifikacje członków komisji egzaminacyjnej a także zakres i nakład ich pracy.”;

- 20) w art. 155 w § 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) odbył staż urzędniczy w sądzie lub w prokuraturze albo spełnia warunki do zwolnienia od odbywania tego stażu określone w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury .”;

- 21) art. 172 otrzymuje brzmienie:

„Art. 172. § 1. Pracodawca zatrudniający ławnika jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności w sądzie.

§ 2. Za czas zwolnienia od pracy ławnik zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

§ 3. Ławnik, za czas wykonywania czynności w sądzie, otrzymuje rekompensatę pieniężną.

§ 4. Wysokość rekompensaty dla ławników biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika, wynosi 3% kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalania

wynagrodzenia zasadniczego asesora sądowego, z zastrzeżeniem § 5.

§ 5. W przypadku gdy ogłoszenie ustawy budżetowej nastąpi po dniu 1 stycznia roku, którego dotyczy ustawa budżetowa, podstawę obliczenia rekompensaty za okres od 1 stycznia do dnia ogłoszenia ustawy budżetowej, stanowi kwota bazowa w wysokości obowiązującej w grudniu roku poprzedniego.

§ 6. Koszty wypłaty rekompensaty, o której mowa w § 3, ponosi Skarb Państwa.”;

22) po art. 205 dodaje się art. 205a w brzmieniu:

„Art. 205a. W okresie do 31 grudnia 2004 r. na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 149 § 1 pkt 1, 2, 4 i 5 i ukończył wyższe studia administracyjne.”;

Art. 2. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 i Nr 213, poz. 1803) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Prokurator Generalny kieruje działalnością prokuratury osobiście bądź przez zastępców Prokuratora Generalnego, wydając zarządzenia, wytyczne i polecenia.

2. Akty, o których mowa w ust. 1, nie mogą dotyczyć treści czynności procesowych.

3. Prokurator przełożony może zlecać podległym prokuratorom wykonanie czynności należących do jego zakresu działania, chyba że ustawy zastrzegają określoną czynność wyłącznie jego właściwości, oraz przejmować czynności prokuratorów podległych, chyba że ustawy stanowią inaczej.”;

2) w art. 11:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kandydat na stanowisko prokuratorskie przedstawia informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą jego osoby i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków prokuratora, z zastrzeżeniem ust. 4. Wydanie zaświadczenia oraz badanie kandydata na stanowisko prokuratorskie odbywa się na zasadach dotyczących kandydata na stanowisko sędziowskie.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 - 6 w brzmieniu:

„3. Prokurator Generalny zasięga od właściwego organu Policji informacji o każdym z kandydatów do objęcia stanowiska prokuratorskiego, z zastrzeżeniem ust. 4. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska prokuratorskiego uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

4. Przedstawianie informacji i zaświadczenia, o których mowa w ust. 2, a także zasięganie informacji, o której mowa w ust. 3, nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko prokuratora oraz stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego.

5. Przedstawiając informację, o której mowa w ust. 3, organ Policji przekazuje Prokuratorowi Generalnemu wszystkie zebrane materiały służące do sporządzenia informacji.

6. Prokurator Generalny, przed rozpatrzeniem kandydatury, zawiadamia kandydata na stanowisko prokuratorskie o treści informacji uzyskanej od organu Policji.”;

3) w art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jednym z zastępców Prokuratora Generalnego jest Naczelny Prokurator Wojskowy, którego powołuje, spośród prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej, i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prokuratora Generalnego zgłoszony w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej. Naczelny Prokurator Wojskowy kieruje w zastępstwie Prokuratora Generalnego działalnością wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.”;

4) w art. 13:

- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Do pełnienia funkcji prokuratora apelacyjnego, okręgowego i rejonowego, a także do pełnienia pozostałych funkcji w prokuraturze, z zastrzeżeniem ust. 3-5 oraz art. 111, powołuje spośród prokuratorów i odwołuje z pełnienia tych funkcji Prokurator Generalny.”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Do pełnienia funkcji zastępcy Naczelnego Prokuratora Wojskowego, wojskowego prokuratora okręgowego i wojskowego prokuratora garnizonowego, a także do pełnienia pozostałych funkcji w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, powołuje, spośród prokuratorów wojskowych, i odwołuje z pełnienia tych funkcji Prokurator Generalny w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.”,
- c) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Prokurator Generalny w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej może określić funkcje w wojskowych prokuraturach okręgowych i wojskowych prokuraturach garnizonowych, na które powołuje prokuratorów i odwołuje z pełnienia tych funkcji Naczelną Prokuraturę Wojskową.”;
- 5) w art. 17:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Powszechnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury są: Prokuratura Krajowa oraz prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe.”,
- b) uchyla się ust. 1¹,
- c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Prokurator Generalny jest przełożonym prokuratorów powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorów Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.”,
- d) po ust. 2 dodaje się ust. 2a – 2c w brzmieniu:

- „2a. Prokuraturą Krajową, w zakresie określonym przez Prokuratora Generalnego, kieruje Prokurator Krajowy. Prokurator Krajowy jest prokuratorem przełożonym prokuratorów Prokuratury Krajowej.
- 2b. Prokuraturą apelacyjną kieruje prokurator apelacyjny. Prokurator apelacyjny jest prokuratorem przełożonym prokuratorów prokuratury apelacyjnej, prokuratorów prokuratur okręgowych oraz prokuratorów prokuratur rejonowych na obszarze działania prokuratury apelacyjnej.
- 2c. Prokuraturą okręgową kieruje prokurator okręgowy. Prokurator okręgowy jest prokuratorem przełożonym prokuratorów prokuratury okręgowej oraz prokuratorów rejonowych i prokuratorów prokuratur rejonowych na obszarze działania prokuratury okręgowej.”,
- e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Prokuratura Krajowa wchodzi w skład Ministerstwa Sprawiedliwości. Prokuraturę apelacyjną tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch prokuratur okręgowych. Prokuraturę okręgową tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch prokuratur rejonowych. Prokuraturę rejonową tworzy się dla jednej lub większej liczby gmin; w uzasadnionych wypadkach może być utworzona więcej niż jedna prokuratura rejonowa w obrębie tej samej gminy.”,
- f) uchyla się ust. 7,
- g) po ust. 8 dodaje się ust. 8a – 8c w brzmieniu:
- „8a. Naczelną Prokuraturą Wojskową kieruje Naczelny Prokurator Wojskowy. Naczelny Prokurator Wojskowy jest prokuratorem przełożonym prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz pozostałych prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.
- 8b. Wojskową prokuraturą okręgową kieruje wojskowy prokurator okręgowy. Wojskowy prokurator okręgowy jest prokuratorem przełożonym prokuratorów wojskowej prokuratury okręgowej oraz wojskowych prokuratorów garnizonowych i prokuratorów

wojskowych prokuratur garnizonowych na obszarze działania wojskowej prokuratury okręgowej.

8c. Wojskową prokuraturą garnizonową kieruje wojskowy prokurator garnizonowy. Wojskowy prokurator garnizonowy jest prokuratorem przełożonym prokuratorów wojskowej prokuratury garnizonowej.”;

6) w art. 49a:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się w dwóch egzemplarzach.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot, uprawniony do odebrania oświadczenia zgodnie z ust. 2 lub 3, przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania prokuratora. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.”;

7) po art. 51 dodaje się art. 51a w brzmieniu:

„Art. 51a. 1. Do prokuratorów stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy art. 94a i art. 94b ustawy, o której mowa w art. 62a ust. 1.

2. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje lub odmawia przyznania oraz ustala jego wysokość, w drodze decyzji, a także świadczenie to wypłaca:

1) właściwy prokurator okręgowy – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prokuratora prokuratury rejonowej i okręgowej,

- 2) właściwy prokurator apelacyjny – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prokuratora prokuratury apelacyjnej oraz prokuratora okręgowego,
- 3) Dyrektor Głównej Komisji – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,
- 4) Prokurator Generalny – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prokuratora apelacyjnego, prokuratora Prokuratury Krajowej, Prokuratora Krajowego, Dyrektora Głównej Komisji, prokuratora delegowanego do wykonywania czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości.”;

8) w art. 62a:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prokurator wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia sześćdziesiątego roku życia, chyba że został powołany na stanowisko prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Prokurator wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury, którego stosunek służbowy został rozwiązany z mocy prawa z powodu ukończenia sześćdziesięciu lat albo został rozwiązany z powodu:

- 1) uznania orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej za niezdolnego do zawodowej służby wojskowej,
- 2) wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez organ wojskowy, jeżeli wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury, w której pełnił zawodową służbę wojskową, podlega rozformowaniu lub

zmniejszył się jej stan etatowy, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe

– na swój wniosek, złożony przed upływem sześciu miesięcy od dnia rozwiązania stosunku służbowego, jest powoływany, przez Prokuratora Generalnego, na równorzędne lub niższe stanowisko prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, jeżeli nie ma innych przeszkód prawnych i istnieje taka możliwość.”;

9) w art.70 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i dwunastu członków Sądu Dyscyplinarnego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej powołuje, na okres czterech lat, Prokurator Generalny w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej spośród kandydatów wybranych przez prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.”;

10) art. 75 otrzymuje brzmienie:

„Art. 75. Obwiniony może ustanowić obrońcę tylko spośród prokuratorów lub adwokatów.”;

11) w art. 83a po ust. 2 dodaje się ust. 3 – 5 w brzmieniu:

„3. Rozprawa odbywa się jawnie.

4. Sąd Najwyższy może wyłączyć jawność rozprawy ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego obwinionego lub inny ważny interes prywatny.

5. W razie wyłączenia jawności rozprawy orzeczenie jest ogłaszane publicznie.”;

12) w art. 91 :

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Mianowanie aplikanta powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury następuje po przeprowadzeniu konkursu przez prokuratora apelacyjnego.”;

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie konkursu, o którym mowa w ust. 4, uwzględniając zakres i nakład pracy członków komisji w trakcie konkursu.”;

13) w art. 100 :

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do asesorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące prokuratorów tych prokuratorów, a do asesorów wojskowych - przepisy dotyczące prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, z wyłączeniem art. 50 ust. 3 i 4, art. 51a, art. 62 ust. 1a-1d i ust. 1h-1k, art. 62a ust. 1 – w zakresie art. 69-71, art. 73 i 74, art. 99 - 102 i art. 104 ustawy, o której mowa w tym przepisie – oraz ust. 2-5, art. 62b, 62c i 65a.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu :

„3. Naczelny Prokurator Wojskowy może zwolnić asesora wojskowej jednostki organizacyjnej ze służby w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury ze względu na brak możliwości powierzenia asesorowi pełnienia czynności prokuratorskich, o których mowa w art. 99 ust. 1, lub powołania na stanowisko prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury.”;

14) w art. 110 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwolnienie asesora lub aplikanta ze służby w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury następuje odpowiednio w wypadkach określonych w art. 94 ust. 5 i w art. 100 ust. 3, a także gdy przepisy o służbie wojskowej przewidują zwolnienie z zawodowej lub okresowej służby wojskowej.”;

15) w art. 115 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb postępowania prokuratorów wojskowych w sprawach

wymienionych w ust. 1 – 4. Rozporządzenie powinno w szczególności określać właściwość, szczegółowe uprawnienia oraz czynności prokuratorów wojskowych w tych sprawach, sposób i formę wnoszenia sprzeciwów i wystąpień, a także sposób dokumentowania przeprowadzonej kontroli i jej wyników.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz. U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42, z 1997 r. Nr 121, poz. 770 i z 2000 r. Nr 114, poz. 1193) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 6:
  - a) wyrazy „środek specjalny” zastępuje się wyrazami „środki specjalne”,
  - b) wyrazy „który przeznacza się na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, a w szczególności na koszty ich działalności podstawowej oraz zakupy inwestycyjne.” zastępuje się wyrazami „które przeznacza się na wydatki związane z wydawaniem i rozpowszechnianiem Monitora Sądowego i Gospodarczego, w tym wydatki na wynagrodzenia, oraz na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych i prokuratury, a w szczególności na wydatki związane z ich działalnością podstawową i zakupy inwestycyjne.”;

- 2) po art. 1 dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. Środki specjalne, o których mowa w art. 1 ust. 6, gromadzi się na wyodrębnionym rachunku bankowym. Odsetki od środków specjalnych zgromadzonych na rachunku stanowią przychody środków specjalnych.

2. Dysponentem środków specjalnych jest Minister Sprawiedliwości. Obsługę administracyjną i księgową środków specjalnych zapewnia Dysponent.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 1996 r. Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 554 i Nr 60, poz. 702) w art. 42 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 5:
  - a) wyrazy „środek specjalny” zastępuje się wyrazami „środki specjalne”,

- b) wyrazy „który przeznacza się na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, a w szczególności na koszty ich działalności podstawowej oraz zakupy inwestycyjne.” zastępuje się wyrazami „które przeznacza się na wydatki związane z utrzymaniem centralnej informacji o zastawach rejestrowych, z wyłączeniem wydatków na wynagrodzenia, oraz na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, w szczególności na wydatki związane z ich działalnością podstawową i zakupy inwestycyjne.”;
- 2) po ust. 5 dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:
- „6. Środki specjalne gromadzi się na wyodrębnionym rachunku bankowym. Odsetki od środków specjalnych zgromadzonych na rachunku stanowią przychody środków specjalnych.
7. Dysponentem środków specjalnych jest Minister Sprawiedliwości. Obsługę administracyjną i księgową środków specjalnych zapewnia Dysponent.

Art. 5. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209, Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 5:
- a) wyrazy „środek specjalny” zastępuje się wyrazami „środki specjalne”,
- b) wyrazy „który przeznacza się na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, a w szczególności na koszty ich działalności podstawowej oraz zakupy inwestycyjne.” zastępuje się wyrazami „które przeznacza się na wydatki związane z utrzymaniem Centralnej Informacji, z wyłączeniem wydatków na wynagrodzenia, oraz na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, a w szczególności na wydatki związane z ich działalnością podstawową i zakupy inwestycyjne.”;
- 2) po ust. 5 dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:
- „6. Środki specjalne są gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym. Odsetki od środków specjalnych zgromadzonych na rachunku stanowią przychody środków specjalnych.

7. Dysponentem środków specjalnych jest Minister Sprawiedliwości. Obsługę administracyjną i księgową środków specjalnych zapewnia Dysponent.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 117, poz. 753, z 1999 r. Nr 75, poz. 853 i z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2002 r. Nr 240, poz. 2052) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 26 § 1 otrzymuje brzmienie :

„§ 1. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej może delegować sędziego, na okres nie przekraczający trzech miesięcy w roku kalendarzowym, do pełnienia obowiązków sędziowskich lub wykonywania czynności administracyjnych w innym sądzie wojskowym lub w sądzie powszechnym albo w departamencie, o którym mowa w art. 5 § 4, a na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego - także, odpowiednio, w Sądzie Najwyższym lub sądzie administracyjnym.”;

- 2) w art. 28:

- a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w dwóch egzemplarzach.”,

- b) po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot, uprawniony do odebrania oświadczenia zgodnie z § 2 lub § 3, przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.”;

3) w art. 70 § 1 otrzymuje brzmienie :

„§ 1. Do sądów wojskowych, sędziów wojskowych oraz ławników stosuje się odpowiednio przepisy art. 4 i 5, art. 40, art. 42, art. 44-52, art. 53 § 1-3, art. 54, art. 56, art. 57 § 5, art. 58 § 1, art. 60, art. 65 i 66, art. 69 § 2, art. 70 i 71, art. 73-75, art. 77 § 2, 5 i 6, art. 78 § 1-4, art. 79, art. 80 § 4, art. 83, art. 84 § 3, art. 85 i 86, art. 89 i 90, art. 91 § 1-7 i § 9-12, art. 92 i 93, art. 94 § 1, 3 i 4, art. 95, art. 96 § 1 i 2, art. 98 § 1, art. 99, art. 100 § 1-4, art. 101 § 2-4, art. 102, art. 104-106, art. 108, art. 111, art. 114 § 5-7, art. 115-118, art. 120-122, art. 125-128, art. 130, art. 133, art. 135 § 5-7, art. 147 § 3, art. 156, art. 159 § 1 pkt 5 i 6, art. 167, art. 169, art. 170 § 3, art. 171, art. 172 § 1-5, art. 173 i 174 ustawy, o której mowa w art. 32 § 6, oraz przepisy wydane na podstawie art. 57 § 5, art. 78 § 5, art. 91 § 8, art. 96 § 3, art. 103, art. 148 i art. 172 § 6 tejże ustawy, z tym że:

- 1) określone w tych przepisach czynności i uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, zgromadzenia ogólnego sędziów, kolegium sądu, prezesów sądów rejonowych i okręgowych oraz prezesa sądu dyscyplinarnego wykonują odpowiednio: Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych, kolegium wojskowego sądu okręgowego, prezesi sądów wojskowych i prezes sądu dyscyplinarnego, a czynności i uprawnienia prezesa sądu apelacyjnego w zakresie nadzoru administracyjnego - Minister Sprawiedliwości za pośrednictwem dyrektora departamentu, o którym mowa w art. 5 § 4,
- 2) uprawnienia określone w art. 92 § 1 powołanej ustawy przysługują, jeżeli sędzia wojskowy nie nabył wcześniej prawa do urlopu dodatkowego określonego w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
- 3) uprawnienia określone w art. 172-174 powołanej ustawy przysługują w wypadku określonym w art. 61 niniejszej ustawy.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1125 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1070) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dyrektora sądu apelacyjnego, dyrektora sądu okręgowego oraz kierownika finansowego sądu rejonowego i ich zastępców zatrudnia się na podstawie powołania.”;
- 2) po art.14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art.14a. Podwyższenie wynagrodzeń zasadniczych urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury następuje w terminach i na zasadach określonych dla pracowników państwowej sfery budżetowej nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 154, poz. 1787 oraz z 2002 r. Nr 213, poz. 1802) w art.14 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych na równorzędnych stopniach służbowych jest równe i stanowi odpowiednio do rangi stopnia służbowego wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość, ustaloną według zasad określonych w ust.1a i ust. 1b, określa ustawa budżetowa.”;
- 2) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. W 2003 r. kwotę bazową dla zawodowych kuratorów sądowych ustala się w wysokości 1 667,70 zł.

1b. Kwota bazowa, o której mowa w ust. 1a, począwszy od 2004 r., jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.”.

Art. 9. 1. Przepisy ustaw, o których mowa w art. 1 i 2 niniejszej ustawy, stosuje się do wypadków przy pracy i chorób zawodowych powstałych po dniu 31 grudnia 1998 r., a przed dniem wejścia w życie ustawy, o ile wniosek o jednorazowe odszkodowanie został złożony w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. W okresie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wysokość należnego jednorazowego odszkodowania ustala się w oparciu o przepisy dotychczasowe.

Art. 10. Przepis art. 172 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do ławników, których kadencja rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2004 r.

Art. 11. Sędziowie i prokuratorzy, pełniący służbę w dniu wejścia w życie ustawy, są obowiązani złożyć oświadczenie, o którym mowa w art. 85 § 4, w terminie 30 dni od dnia jej wejścia w życie.

Art. 12. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawach, o których mowa w art. 1 i 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zachowują moc przepisy dotychczasowe.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Niniejsza ustawa zmienia również ustawę z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego - Dz. U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42 ze zmianami opisanymi w art. 3, ustawę z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów - Dz. U. z 1996 r. Nr 149, poz. 703 ze zmianami opisanymi w art. 4, ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym - Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zmianami opisanymi w art. 5, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury - Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1125 ze zmianami opisanymi w art. 7, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych - Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 ze zmianami opisanymi w art. 8.

UZASADNIENIE

- I. Nowelizacja w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych – art. 1 pkt 12, art. 2 pkt 7 oraz art. 9 projektu ustawy.

1. Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w zakresie świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych sędziów oraz prokuratorów w sposób wyczerpujący reguluje zasady nabywania prawa do świadczeń w niej przewidzianych, ich wysokość, tryb przyznawania i podmioty zobowiązane do realizacji należności z tego tytułu.

Jednocześnie projekt ustawy ma na celu dostosowanie dotychczasowego stanu prawnego do wprowadzonych już w życie rozwiązań w zakresie stosunku służbowego sędziów i prokuratorów oraz reformy ubezpieczeń społecznych, obejmującej również ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Od dnia 1 stycznia 1998 r. na mocy ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw sędziowie i prokuratorzy pozostają poza systemem ubezpieczeń społecznych, a ich wynagrodzenia są zwolnione od odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. I chociaż w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie wyłączono sędziów wprost z obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz – w konsekwencji – także wypadkowego, tak jak to uczyniono w odniesieniu do prokuratorów, jednak nie budzi wątpliwości, że również ta grupa zawodowa nie podlega wspomnianym ubezpieczeniom od momentu wejścia w życie powołanej nowelizacji jej pragmatyki służbowej.

Jak dotychczas – mimo nieodprowadzania składki na ubezpieczenia społeczne – sędziowie i prokuratorzy, na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, z racji pozostawania w zatrudnieniu, mieli prawo do świadczeń wypadkowych realizowanych przez jednostki organizacyjne resortu sprawiedliwości. Przepisy powyższej ustawy wiązały bowiem nabycie prawa do świadczeń w niej wymienionych z faktem pozostawania w zatrudnieniu, nie zaś z obowiązkiem składkowym.

Wprowadzone już w życie rozwiązania systemowe w ramach reformy ubezpieczeń wymagają zmian legislacyjnych w zakresie udzielania świadczeń osobom ubezpieczonym w razie zaistnienia wypadku przy pracy lub powstania choroby zawodowej oraz ryzyka objętego ubezpieczeniem wypadkowym. Z dniem 1 stycznia 2003 r. weszła w życie ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wyłączenie z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych oraz przewidywana w wymienionej ustawie utrata mocy obowiązującej ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych sprawiły, że z chwilą wprowadzenia w życie

przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych powstała luka prawna skutkująca pozbawieniem sędziów i prokuratorów podstawy prawnej do uzyskania świadczeń z tego tytułu.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i ustawy o prokuraturze, wzorem obowiązujących regulacji, przyjęto jednolitość rozwiązań dla tych dwóch grup zawodowych. Proponowane w projekcie rozwiązania w zakresie rodzajów świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i warunków ich nabywania odpowiadają rozwiązaniom, zawartym w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z uwzględnieniem specyfiki pragmatyk służbowych sędziów i prokuratorów oraz ustroju sądów i prokuratury.

2. Z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziemu (prokuratorowi) lub członkom rodziny sędziego (prokuratora) zmarłego wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej będzie przysługiwało jednorazowe odszkodowanie.

Jednorazowe odszkodowanie będzie przysługiwało także członkom rodziny w razie śmierci w następstwie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego (prokuratora) w stanie spoczynku, który został uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego (prokuratora) wskutek takiego wypadku lub choroby. Ponadto ze środków budżetowych będą pokrywane koszty skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej związane ze świadczeniami z zakresu stomatologii, szczepień ochronnych i operacji plastycznych, na które sędzia (prokurator) został skierowany przez lekarza orzecznika ZUS na wniosek lekarza prowadzącego, a nier refundowanych przez Kasę Chorych na podstawie odrębnych przepisów oraz koszty przedmiotów ortopedycznych w wysokości udziału własnego ubezpieczonego – sędziego (prokuratora), określonego w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Pozostałych świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługujących obecnie pracownikom, a w przyszłości osobom ubezpieczonym, nie przewiduje się, gdyż w ich miejsce sędziemu (prokuratorowi) lub członkom rodziny zmarłego sędziego (prokuratora) przysługują odpowiednio: wynagrodzenie, płatny urlop dla poratowania zdrowia, stan spoczynku, uposażenie rodzinne.

3. Wysokość jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu określono na 33% kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalania wynagrodzenia sędziów (prokuratorów), za każdy procent uszczerbku. Z tych samych powodów wysokość jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci sędziego (prokuratora) lub w razie śmierci

sędziego (prokuratora) w stanie spoczynku została ustalona jako wielokrotność kwoty bazowej. Będą to więc kwoty odpowiadające kwotom dotychczas przyznawanych świadczeń w oparciu o ustawę o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Jednocześnie wysokość świadczeń została w projekcie ukształtowana odpowiednio do stopnia ryzyka zawodowego sędziów i prokuratorów w omawianym zakresie, a mianowicie jest niższa niż ustalona dla funkcjonariuszy służb mundurowych i wyższa niż zakłada się w ustawie o ubezpieczeniu wypadkowym. Odniesienie zaś wysokości jednorazowego odszkodowania do kwoty bazowej, określanej corocznie w ustawie budżetowej, między innymi dla sędziów i prokuratorów, zapewni odpowiednią waloryzację wysokości tych świadczeń, bez potrzeby dokonywania częstych zmian ustawy.

4. Projekt ustawy, analogicznie jak w art. 70 obowiązującej ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych przewiduje, że oceny uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także ustalenia związku śmierci sędziego (prokuratora) lub sędziego (prokuratora) w stanie spoczynku z takim wypadkiem lub chorobą dokonuje, w formie orzeczenia, lekarz – orzecznik ZUS. Koszty tego badania i wydania orzeczenia będą pokrywane przez Skarb Państwa. Projekt ustala także, sposób postępowania w sprawach świadczeń, a także organy właściwe do przyznania lub odmowy przyznania świadczeń, ustalania ich wysokości oraz wypłaty, z uwzględnieniem odmienności wynikających z ustroju sądów i ustroju prokuratury.
5. W projektowanej nowelizacji posłużono się, w zakresie nieuregulowanym, odesłaniem do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących wypadków przy pracy i chorób zawodowych pracowników. W szczególności będzie to dotyczyło :
  - ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległ sędzia (prokurator), i do stwierdzenia choroby zawodowej u sędziego (prokuratora),
  - warunków nabywania prawa do świadczeń,
  - ustalania kręgu osób uprawnionych do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci sędziego (prokuratora) oraz sędziego (prokuratora) w stanie spoczynku.
6. W nowym modelu ubezpieczenia wypadkowego wyłączono świadczenia z tytułu wypadków w drodze do pracy i z pracy z ubezpieczenia wypadkowego i włączono je do świadczeń z ubezpieczenia rentowego i chorobowego. Pracodawcy nie mają bowiem wpływu

na ten rodzaj wypadków zaistniałych z przyczyn losowych, nie mających związku z warunkami pracy występującymi w miejscu wykonywania pracy. Wypadki w drodze do pracy i z pracy nie będą więc stanowić ryzyka objętego ubezpieczeniem wypadkowym co oznacza, że system ubezpieczeń społecznych nie będzie zapewniał już jednorazowych odszkodowań z tytułu takich wypadków. Z tego względu niniejszy projekt w odniesieniu do sędziów i prokuratorów również nie przewiduje jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadków w drodze do pracy i z pracy.

7. Projekt określa również sposób zaspokojenia ewentualnych roszczeń o jednorazowe odszkodowanie dla sędziów i prokuratorów, którzy ulegli wypadkowi po dniu 31 grudnia 1998 r. Ustawa o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie uzależniła prawa do świadczeń w niej określonych od obowiązku składowego. Jednakże, wobec braku spójności prawa w tym zakresie oraz mając na względzie skutki orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 kwietnia 2002 r., w celu wyrównania szans poszkodowanych sędziów i prokuratorów w uzyskaniu odszkodowania niezbędne staje się objęcie działaniem ustawy również stanów sprzed jej wejścia w życie.

I. Pozostałe zmiany.

1. Art. 1 pkt 1 projektu.

Aktualna treść art.13 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, skrótowo nazywanej w dalszej części uzasadnienia „u.s.p.”, wymaga doprecyzowania w celu wyeliminowania wątpliwości co do właściwości sądów grodzkich. Treść tego przepisu wskazuje, że sądy grodzkie mogą z jednej strony rozpoznawać sprawy zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2, nie mogą zaś rozpoznawać spraw o niższym stopniu społecznej szkodliwości, zagrożonych karą samoistnej grzywny, przekraczającej 360 stawek dziennych. Proponowane nowe brzmienie omawianych przepisów pozwoli na racjonalne ustalenie właściwości sądów grodzkich w sprawach o wykroczenia i przestępstwa skarbowe oraz wyeliminuje rozbieżności między przepisami ustrojowymi a przepisami procesowymi, zgodnie z sugestiami Rady Legislacyjnej.

2. Art. 1 pkt 2 projektu.

Zmiana zawarta w tym przepisie ma charakter dostosowujący do nowych regulacji zawartych w ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania

cywilnego (Dz. U. Nr 129, poz. 1102), która zmieniła dotychczasową nazwę „sąd antymonopolowy” na „sąd ochrony konkurencji i konsumentów”.

3. Art. 1 pkt 3 oraz art. 7 pkt 1 projektu.

Zgodnie z art. 32 u.s.p. Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje dyrektora sądu apelacyjnego na wniosek prezesa właściwego sądu apelacyjnego (§ 1), dyrektora sądu okręgowego na wniosek prezesa danego sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii prezesa przełożonego sądu apelacyjnego (§ 2), i kierownika finansowego sądu rejonowego na wniosek prezesa sądu okręgowego (§ 3). Brak jest natomiast regulacji, która pozwoliłyby Ministrowi Sprawiedliwości na odwołanie wymienionych dyrektorów i kierownika z własnej inicjatywy w sytuacji, gdy zachodzi taka konieczność, a brak jest wniosku uprawnionego prezesa.

Proponuje się zatem dopuszczenie takiej możliwości, z tym, że dopiero po zasięgnięciu opinii właściwych prezesów sądów.

Dyrektor sądu jest w zakresie finansowym i gospodarczym organem sądu. Wobec braku regulacji dotyczącej zastępowania dyrektora sądu, zachodzi potrzeba ustawowego określenia osoby uprawnionej i zobowiązanej do zastępowania tego organu w jego czynnościach. W projekcie proponuje się aby Minister Sprawiedliwości, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, takie jak wielkość sądu i rozmiary jego zadań, mógł powołać zastępcę dyrektora sądu apelacyjnego, zastępcę dyrektora sądu okręgowego lub zastępcę kierownika sądu rejonowego.

W sądzie, w którym nie zachodzi potrzeba powołania zastępcy wymienionych dyrektorów lub kierownika, prezes danego sądu, na wniosek dyrektora tego sądu lub kierownika finansowego sądu rejonowego, w razie jego powołania, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, będzie mógł wyznaczyć osobę upoważnioną do wykonywania, w określonym czasie lub określonym zakresie, obowiązków organu tego sądu.

Konsekwencją powyższej nowelizacji jest potrzeba dokonania odpowiednich zmian w ustawie o pracownikach sądów i prokuratury.

4. Art. 1 pkt 4 i 5 projektu.

Propozycje zawarte w pkt 4 i 5 projektu zmierzają do wyłączenia spod obowiązków wynikających z art. 57 § 1 i art. 58 § 4 u.s.p. kandydatów na stanowisko sędziowskie zajmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego oraz stanowisko prokuratora. Sędziowie wymienionych sądów oraz prokuratorzy nie mogliby

przecież zajmować swoich stanowisk gdyby nie spełniali warunków podlegających ocenie na podstawie zaświadczeń i informacji, o których mowa w art. 57 § 1 i art. 58 § 4 u.s.p. Oczywiście jest, że wyłączenie to dotyczy wyłącznie sędziów i prokuratorów „w służbie czynnej”. Jednocześnie propozycja powyższa precyzuje krąg kandydatów na stanowisko sędziowskie, do których odnoszą się przepisy art. 57 § 1 i art. 58 § 4 u.s.p.

Dotychczas zasięganie informacji od właściwego organu Policji - jak się wydaje niezasadnie - nie dotyczy kandydatów powracających na urząd po przerwie w jego sprawowaniu, dla których stanowisko sędziowskie, do objęcia którego kandydują, nie jest już „pierwszym”, podczas gdy dotyczy sędziów NSA, sędziów sądów wojskowych oraz prokuratorów. W świetle projektowanych przepisów obowiązek ten będzie dotyczył również osób powracających na urząd sędziego.

5. Art. 1 pkt 6 i 7 projektu.

Propozycja zawarta w tym przepisie zmierza do wyeliminowania sytuacji, jaka w zakresie stanowisk sędziowskich - przypuszczalnie wbrew intencjom - powstała w związku z kompleksową zmianą ustroju sądów powszechnych, w jej ostatecznej wersji, wyrażonej w obowiązującym u.s.p. Zmiana ta ma na celu umożliwienie prokuratorom jednostek organizacyjnych prokuratury różnych szczebli przechodzenia do sądów powszechnych tych samych szczebli – bez konieczności pokonywania drogi awansu służbowego w sądownictwie od stanowiska sędziego sądu rejonowego.

6. Art. 1 pkt 8 i art. 6 pkt 1 projektu.

Zmiana zawarta w tym przepisie ma charakter redakcyjny w związku z nowymi regulacjami w zakresie sądownictwa administracyjnego.

7. Art. 1 pkt 9 projektu.

W związku z pojawiającymi się wątpliwościami co do dostępu sędziego lub prokuratora do informacji niejawnych, proponuje się doprecyzowanie art. 85 § 4 u.s.p. przez wskazanie, że sędzia zapoznaje się z przepisami o ochronie informacji niejawnych i składa oświadczenie o znajomości tych przepisów. Powyższe rozwiązanie, jako szczególne, w stosunku do przewidzianych w ustawie z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych, uniezależnia pełnienie urzędu na stanowisku sędziego, w tym również sprawowanie przez sędziego określonych w u.s.p. funkcji, z którymi niewątpliwie wiąże się dostęp do informacji

niejawnych, od spełnienia wymagań ochrony informacji niejawnych w trybie określonym w ustawie z dnia 22 stycznia 1999 r.

8. Art. 1 pkt 10, art. 2 pkt 6 oraz art. 6 pkt 2 projektu.

Zmiany art. 87 u.s.p., art. 49a ustawy o prokuraturze oraz art. 28 u. s. w. prowadzą do objęcia kontrolą oświadczeń majątkowych sędziów i prokuratorów przez urzędy skarbowe. Zmiana ta powinna nastąpić jednocześnie dla całego korpusu sędziowskiego i prokuratorskiego. Obecne brzmienie przepisów objętych zmianami zaproponowanymi w poprawkach nie przewidują przekazywania oświadczeń do organów skarbowych.

9. Art.1 pkt 11 i art. 8 projektu.

Zmiana art. 83 ustawy o finansach publicznych dokonana ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych znajduje odzwierciedlenie w przepisie art. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw stanowiącym, że ustawy tej nie stosuje się do pracowników zatrudnionych w sądach i trybunałach wymienionych w art. 83 ustawy o finansach publicznych. Powyższa zmiana wymagała dostosowania przepisów art. 5 pkt 1 i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. do nowych zasad gospodarki finansowej sądownictwa powszechnego. Odpowiednia nowelizacja ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, likwidująca niespójność między regulacjami w tym zakresie, weszła już w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

W świetle uprzednio obowiązujących regulacji wynagrodzenie zasadnicze sędziów, asesorów i aplikantów sądowych oraz zawodowych kuratorów sądowych stanowiło wielokrotność kwoty bazowej, ustalonej na dany rok na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. W związku z powyższym zachodzi potrzeba uzupełnienia przepisów określających podstawę ustalania wynagrodzenia tych osób, przez określenie kwoty bazowej dla podmiotów objętych ustawą – Prawo o ustroju sądów powszechnych i ustawą o kuratorach sądowych. Po wprowadzeniu w życie nowelizacji ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, kwota bazowa będzie ustalana na zasadach przewidzianych w u.s.p. oraz w ustawie o kuratorach sądowych.

10. Art. 1 pkt 13 projektu.

Zmiana zawarta w tym przepisie uzupełnia art. 95 § 1 u.s.p. o wskazanie organu wyrażającego zgodę prezesowi sądu okręgowego i prezesowi sądu apelacyjnego na zamieszkiwanie w innej miejscowości niż siedziba sądu.

11. Art. 1 pkt 14 projektu.

W celu usprawnienia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, proponuje się wprowadzenie możliwości odpowiedniego stosowania do asesorów sądowych, jeżeli zajdzie taka potrzeba lub konieczność, przepisu dotyczącego przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe. Ponadto, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych, wyłącza się stosowanie do asesorów sądowych przepisów dotyczących wypadków przy pracy sędziów.

12. Art. 1 pkt 15 i 17 projektu.

Obok trybu przeprowadzania konkursu na aplikację sędziowską, zachodzi także potrzeba uzupełnienia regulacji przez określenie wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej konkurs. Analogiczna sytuacja dotyczy kolokwium przeprowadzanego w trakcie aplikacji. Czynności związane z udziałem w pracach komisji egzaminacyjnej pozostają bowiem poza zakresem obowiązków sędziego, nie powodując zwolnienia sędziego od obowiązku wykonywania powierzonych mu czynności służbowych. Udział sędziego w pracach komisji jest dodatkowym zadaniem, a zatem powinien być wynagradzany odpowiednio do nakładu pracy. Dlatego proponuje się, aby wynagrodzenie członków komisji za przeprowadzenie konkursu oraz za przeprowadzenie kolokwium określił Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzeń.

13. Art. 1 pkt 16 projektu.

Zmiana zaproponowana w tym przepisie zmierza do wprowadzenia odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej aplikantów sądowych. Przyjęto, analogicznie jak w ustawie o prokuraturze w odniesieniu do aplikantów prokuratorskich, że aplikant sądowy za naruszenie swoich obowiązków ponosi odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną na zasadach obowiązujących mianowanych urzędników państwowych.

14. Art. 1 pkt 18 projektu.

Uzupełnienie art. 150 u.s.p. o § 11 – 13 ma na celu poprawę sprawności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości przez wprowadzenie możliwości, przeniesienia referendarza sądowego na inne miejsce służbowe, jeżeli zajdzie taka potrzeba lub konieczność. Wymaga to wprowadzenia odrębnej regulacji ponieważ przepisów dotyczących sędziów odpowiednio stosować nie można. Projektowane regulacje gwarantują poszanowanie zasady niezależności w wykonywaniu tego zawodu.

15. Art. 1 pkt 19 projektu.

W obowiązującym u.s.p. wyboru kandydatów na aplikację referendarską dokonuje prezes sądu okręgowego. W celu wprowadzenia jednolitych zasad naboru na wszystkie aplikacje, proponuje się aby nabór na aplikację referendarską odbywał się również, wzorem innych aplikacji, w drodze konkursu przeprowadzanego przez komisję konkursową. Takie rozwiązanie pozwoli zobiektywizować kryteria naboru na tę aplikację i przyczyni się do podniesienia poziomu kandydatów do zawodu referendarza sądowego.

Zmiany wymagają także zasady mianowania i zwalniania aplikanta referendarskiego. Aktualnie obowiązujący art. 154 u.s.p. przewiduje, że prezes sądu okręgowego mianuje aplikanta referendarskiego na czas nieoznaczony i może go zwolnić jeżeli aplikant :

- 1) zrezygnował z odbywania aplikacji;
- 2) nie spełnia warunków przystąpienia do egzaminu referendarskiego;
- 3) uzyskał z egzaminu referendarskiego ocenę niedostateczną albo nie przystąpił do egzaminu w terminie i nie uzyskał zgody na jego zdawanie w terminie późniejszym.

Oznacza to, że każdy aplikant, który uzyskał zgodę na zdawanie egzaminu w terminie późniejszym, co w praktyce zdarza się dość często, mimo upływu rocznego czasu trwania aplikacji referendarskiej, nadal pozostaje aplikantem. W tym czasie aplikant nadal pozostaje w stosunku pracy i otrzymuje z tego tytułu stosowne wynagrodzenie. W takim przypadku prezes sądu okręgowego nie ma żadnych możliwości aby ten stosunek pracy rozwiązać. Dlatego proponuje się wprowadzenie, wzorem innych aplikacji, mianowanie aplikanta na czas oznaczony 1 roku, tj. na czas trwania aplikacji referendarskiej.

Ponadto zachodzi potrzeba uzupełnienia przesłanek dających podstawy do zwolnienia aplikanta referendarskiego w razie rażącego naruszenia obowiązków aplikanta oraz gdy zostanie on uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków aplikanta.

16. Art. 1 pkt 20 projektu.

W związku z potrzebą doprecyzowania kwalifikacji kandydata na stanowisko asystenta sędziego proponuje się zmianę art. 155 § 2 pkt 5 u.s.p. przez ustalenie, że asystentem sędziego może być ten, kto odbył staż urzędniczy w sądzie lub w prokuraturze, albo spełnia warunki do zwolnienia od odbywania tego stażu określone w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury. Projektowana regulacja w połączeniu z pozostałymi wymogami, określonymi w tym paragrafie, zapewni odpowiedni poziom wiedzy i praktyki kandydatów na to stanowisko i jednocześnie pozwoli na zatrudnienie jako asystentów sędziów między innymi wykwalifikowanych sekretarzy sądowych, posiadających niezbędne przygotowanie i doświadczenie.

17. Art. 1 pkt 21 oraz art. 10 projektu.

W obowiązującym stanie prawnym, za czas zwolnienia od pracy w związku z wykonywaniem czynności w sądzie, ławnik otrzymuje równowartość utraconego wynagrodzenia za pracę w wysokości ustalanej jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy zaś ławnik, który nie pozostaje w stosunku pracy, za czas wykonywania czynności w sądzie otrzymuje rekompensatę pieniężną.

W projekcie proponuje się zmianę tych zasad przez przyjęcie, że wszyscy ławnicy – bez względu na pozostawanie lub nie w stosunku pracy – za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika będą otrzymywali rekompensatę pieniężną w takiej samej wysokości. Jednocześnie, jak dotychczas, ławnik pozostający w zatrudnieniu za czas zwolnienia od pracy będzie zachowywał prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia. Zaproponowana zmiana przyczyni się do usunięcia zróżnicowania ławników ze względu na wysokość należności za czas wykonywania czynności w sądzie, jak również do znacznego uproszczenia procedury wypłat kwot z tego tytułu oraz do ujednoczenia zasad w tym zakresie.

Wprowadzenie powyższych zmian pozwala na podniesienie wysokości rekompensaty dla ławników, biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika – z 2,5% do 3% kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalenia wynagrodzenia asesorów sądowych. Konsekwencją omawianej nowelizacji jest wprowadzenie przepisu ustalającego, że zmienione przepisy będą miały zastosowanie do ławników nowej kadencji, która rozpocznie się od dnia 1 stycznia 2004 r.

18. Art. 1 pkt 22 projektu.

Zmiana zaproponowana w tym przepisie, stwarzająca możliwość mianowania, w okresie do dnia 31 grudnia 2004 r., na stanowisko referendarza sądowego także osób, które ukończyły

wyższe studia administracyjne, jest podyktowana potrzebą uporządkowania sytuacji osób, które, pod rządami dawnego u.s.p., posiadając ukończone wyższe studia administracyjne ukończyły aplikację referendarską i na mocy art. 149 § 1 aktualnie obowiązującego u.s.p. nie mogą zostać mianowane na stanowisko referendarza sądowego. W tej sytuacji dopuszcza się przejściowo możliwość mianowania takich osób na stanowisko referendarza sądowego.

19. Art. 2 pkt 1 projektu.

Przepis wprowadza zakaz ingerowania przez Prokuratora Generalnego – w jakiegokolwiek formie prawnej, w której może on sprawować kierownictwo nad działalnością prokuratury – w treść czynności procesowych, który to zakaz stanowi istotę nowej regulacji dotyczącej materii kierowania prokuraturą. Zmiana w powyższym zakresie stanowi realizację postulatu zgłaszanego wobec Rzeczypospolitej Polskiej w toku negocjacji dotyczących Rozdziału 24 – Współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

20. Art. 2 pkt 2 projektu.

Projektowane zmiany art. 11 ustawy o prokuraturze przewidują, wzorem regulacji zawartej w u.s.p. oraz w art.1 pkt 4 projektu ustawy, zasięganie przez Prokuratora Generalnego od właściwego organu Policji informacji o każdym z kandydatów do objęcia stanowiska prokuratorskiego, na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego. Prokurator Generalny jest obowiązany powiadomić kandydata o treści informacji przed rozpatrzeniem jego kandydatury.

Obowiązek przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru Karnego i zaświadczenia stwierdzającego, że kandydat ze względu na stan zdrowia jest zdolny do pełnienia obowiązków prokuratora, jak również zasięganie informacji o kandydacie od właściwego organu Policji, nie będą dotyczyły kandydatów zajmujących stanowisko prokuratora oraz stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego. Przecież prokuratorzy oraz sędziowie nie mogliby zajmować swoich stanowisk, gdyby nie spełniali warunków podlegających ocenie na podstawie zaświadczeń i informacji, o których mowa w art. 11 ust. 2, i w projektowanym ust. 3 tego artykułu. Wyłączenie to dotyczy oczywiście tylko sędziów i prokuratorów „w służbie czynnej”.

21. Art. 2 pkt 3 – 5 oraz pkt 8, 9 i pkt 15 projektu.

Zaproponowane zmiany w ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 z późn. zmianami) w części dotyczącej wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz pełniących służbę w tych jednostkach prokuratorów, asesorów i aplikantów są uzasadnione z następujących powodów.

Nowelizacja art. 12 ust. 2, art. 13 oraz art. 17 ust. 8a – 8c, ma na celu ustalenie zasad powoływania i odwoływania z pełnienia kierowniczych i pozostałych funkcji w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz zasady hierarchicznego podporządkowania prokuratorów wojskowych analogicznie do zasad obowiązujących w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

W art. 12 ust. 2 proponuje się wskazanie kręgu osób - prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej - spośród których będzie można powołać osobę do pełnienia funkcji Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

Celem nowelizacji art. 13 ust. 3 jest ustalenie struktury Naczelnej Prokuratury Wojskowej, stosownie do zasad regulujących budowę struktur jednostek wojskowych, gdzie zasadniczo występuje tylko jeden zastępca dowódcy jednostki wojskowej (szefa, komendanta). Ponadto, powołanie do pełnienia funkcji zastępcy Naczelnego Prokuratora Wojskowego, wojskowego prokuratora okręgowego i garnizonowego oraz do pełnienia pozostałych funkcji w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, będzie możliwe spośród prokuratorów wojskowych.

Dodanie w przepisie art. 13 nowego ust. 5 jest podyktowane natomiast potrzebą skrócenia drogi służbowej przy powoływaniu prokuratorów do pełnienia innych, aniżeli ściśle kierownicze, funkcji w wojskowych prokuraturach okręgowych i garnizonowych. Rozwiązanie takie będzie stanowić odwzorowanie trybu postępowania w prokuraturze powszechnej, o czym stanowi art. 13 ust. 4.

W kwestii dodania do art. 17 nowych jednostek redakcyjnych ust. 8a – 8c należy zauważyć, że według aktualnego stanu prawnego nie istnieje żaden akt normatywny regulujący zagadnienie wzajemnej podległości prokuratorów wojskowych oraz precyzujący uprawnienia kierowników wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury do kierowania tymi jednostkami. Jest to niewątpliwie materia ustawowa i wobec braku analogii do treści przepisów art. 17 ust. 1 – 3, odnoszących się do prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, wymaga szybkiego uzupełnienia.

Jednocześnie doprecyzowano i uporządkowano treść przepisów art. 17 ust. 1 – 4, w części dotyczącej prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, a w szczególności zasad hierarchicznego podporządkowania prokuratorów.

Nowelizacja art. 62a ma na celu zagwarantowanie prokuratorom wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury utrzymanie statusu prokuratora, w razie rozwiązania stosunku służbowego z mocy prawa wskutek osiągnięcia wieku sześćdziesięciu lat, ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej oraz wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez organ wojskowy, jeżeli wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury, w której pełnił zawodową służbę wojskową, podlega rozformowaniu lub zmniejszył się jej stan etatowy, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe. Przepis ten dotyczyć będzie stosunkowo niewielkiej liczby byłych prokuratorów wojskowych, którym umożliwi się kontynuowanie służby prokuratorowskiej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, przy wykorzystaniu ich bardzo dużego doświadczenia zawodowego i ugruntowanej wiedzy prawniczej.

Wprowadzenie do systemu prawnego zaproponowanego rozwiązania jest w pełni uzasadnione. Zważyć bowiem należy, że żołnierze zawodowi, zajmujący zarazem stanowiska prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, pełnią zawodową służbę wojskową (pozostają w służbie prokuratorowskiej) co najwyżej do dnia ukończenia sześćdziesiątego roku życia. Co więcej, stosownie do art. 76 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zmianami) żołnierza zawodowego – prokuratora wojskowego można (fakultatywnie) zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek nabycia przez niego prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat i osiągnięcia wieku 55 lat.

Wskazane regulacje wydają się pozostawać w widocznej dysproporcji z zasadami kształtującymi zakończenie stosunku służbowego prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, którzy przechodzą w stan spoczynku dopiero po ukończeniu sześćdziesiątego piątego roku życia.

Omówione wyżej podobne rozwiązania znalazły swoje ustawowe odzwierciedlenie w art. 32 § 6 i art. 35 § 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 117, poz. 753 z późn. zmianami). Przepisy te gwarantują sędziom sądów wojskowych możliwość powołania na urząd sędziego sądu powszechnego w zbliżonej sytuacji, jaką przewiduje się w niniejszym projekcie ustawy.

Zaproponowana zmiana art. 70 ust. 3 ustawy o prokuraturze zmierza do wprowadzenia dodatkowej funkcji zastępcy przewodniczącego Sądu Dyscyplinarnego i zwiększenia łącznej liczby członków tego Sądu do dwunastu.

Według aktualnego stanu prawnego łączna liczba dziewięciu członków Sądu Dyscyplinarnego jest w praktyce niewystarczająca, co utrudnia prawidłowe funkcjonowanie tego Sądu. Zważyć bowiem należy, że w razie wyłączeń członków Sądu Dyscyplinarnego z orzekania w sprawach dyscyplinarnych, czego nie można wykluczyć, już dzisiaj zachodzi obawa co do możliwości w ogóle przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przed tym sądem, w szczególności w drugiej instancji. Powyższe wynika wprost z zakazu zawartego w art. 73 ust. 2 zdanie drugie ustawy o prokuraturze, tj. niedopuszczalności orzekania zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji przez tego samego członka Sądu Dyscyplinarnego. Wprowadzenie funkcji zastępcy przewodniczącego Sądu Dyscyplinarnego powinno ułatwić w praktyce kierowanie pracą tego Sądu, w razie nieobecności przewodniczącego.

W odniesieniu do projektowanego przepisu art. 115 ust. 5 ustawy zmiana ta czyni zadość wymogom stawianym przepisom ustawowym, upoważniającym do wydania rozporządzeń wykonawczych, wskazanym w art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

22. Art. 2 pkt 10 i pkt 11 projektu.

Dodanie w art. 83a ust. 3 – 5 ustawy o prokuraturze stanowi unormowanie analogiczne do regulacji dotyczącej jawności postępowania dyscyplinarnego przed sądem dyscyplinarnym w sprawach dyscyplinarnych sędziów z tym, że w sprawach dyscyplinarnych prokuratorów owa jawność odnosi się dopiero do postępowania przed Sądem Najwyższym.

Sądy dyscyplinarne obu instancji, orzekające w sprawach dyscyplinarnych prokuratorów, w odróżnieniu od sądów dyscyplinarnych orzekających w sprawach dyscyplinarnych sędziów, mają charakter „sądów korporacyjnych”.

Jednak - z uwagi na brak ograniczeń w zakresie dopuszczalności kasacji od orzeczeń sądu dyscyplinarnego drugiej instancji oraz rozszerzone podstawy kasacji – kontrola orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach dyscyplinarnych prokuratorów, sprawowana przez Sąd Najwyższy, jest uznawana za kontrolę powszechną i zarazem pełną co do jej zakresu. Zapewnienie jawności postępowania na etapie sprawowania tej kontroli – na zasadach analogicznych do tych, jakie obowiązują przy orzekaniu przez sądy w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów – jest zasadne merytorycznie, a przy tym nie zagraża dobru wymiaru sprawiedliwości ani innym dobrom i interesom, które powinny być

prawnie chronione. Jednocześnie zachodzi potrzeba wprowadzenia możliwości ustanowienia przez prokuratora w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcy także spośród adwokatów.

23. Art. 2 pkt 12 projektu.

Projektowana zmiana ma na celu wyraźne wskazanie, że konkurs na aplikację prokuratorską przeprowadza prokurator apelacyjny.

Ponadto zachodzi potrzeba upoważnienia Ministra Sprawiedliwości aby obok trybu przeprowadzania konkursu określił również wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za jego przeprowadzenie. Czynności związane z udziałem w pracach komisji pozostają bowiem poza zakresem obowiązków prokuratora, nie powodując zwolnienia prokuratora od obowiązku wykonywania powierzonych mu czynności służbowych. Udział prokuratora w pracach komisji jest dodatkowym zadaniem, a zatem powinien być wynagradzany odpowiednio do nakładu pracy.

24. Art. 2 pkt 13 i 14 projektu.

Powyższa zmiana ma na celu synchronizację przepisu art. 100 ust. 1 ustawy o prokuraturze z przepisami u.s.p. i ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych w kwestii nieprzeprowadzania wobec asesora prokuratorskiego postępowania sprawdzającego przewidzianego w ustawie o ochronie informacji niejawnych oraz w kwestii zasad przyznawania zwrotu przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe. Ponadto, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych, wyłącza się stosowanie do asesorów prokuratorskich przepisów dotyczących wypadków przy pracy prokuratorów.

Ponadto proponuje się zmianę art. 100 przez dodanie ust. 3 i odpowiednią zmianę art. 110 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Przedstawiona propozycja zapewni Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu prawidłowe kształtowanie polityki kadrowej w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury przez przyznanie uprawnień do zwalniania asesorów i aplikantów ze służby w tych jednostkach z przyczyn nie wynikających z posiadania statusu oficera. Przyznanie projektowanego uprawnienia Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu jest rozwiązaniem analogicznym do uprawnień, jakie posiada w tym zakresie Prokurator Generalny w odniesieniu do asesorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. W praktyce będzie to dotyczyło sytuacji gdy:

- asesorowi po zdanym egzaminie prokuratorskim nie powierzono pełnienia czynności prokuratorskich,

- upłynął dwuletni okres powierzenia asesorowi pełnienia czynności prokuratorskich i brak jest możliwości powołania go na stanowisko prokuratora,
- asesor utracił kwalifikacje do wykonywania zadań na stanowisku asesora – niemożność spełnienia wymogów określonych w art.14 ust.1 ustawy o prokuraturze.

Według aktualnego stanu prawnego zwolnienie asesora ze służby w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury może nastąpić tylko i wyłącznie w sytuacji określonej w art. 110 ust.1 ustawy o prokuraturze, tj. w przypadku, gdy przepisy o służbie wojskowej przewidują zwolnienie z zawodowej lub okresowej służby wojskowej. Prowadzi to do pozostawania w służbie w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury asesora, który może nigdy nie zostać powołany na stanowisko prokuratora. Sytuacja taka w obecnej sytuacji jest nieracjonalna i niepożądana z punktu widzenia rozwoju kadr w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Prowadzony w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej proces restrukturyzacji wiąże się bezpośrednio z potrzebą zmniejszenia osobowych środków finansowych i przekazania nadwyżek tych środków na cele związane z modernizacją armii. Ograniczenia środków finansowych i likwidacja struktur będzie dotyczyć również wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

25. Art. 3, 4 i 5 projektu.

Zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zmianami) środki specjalne przeznacza się na cele wskazane w ustawie, na postawie której utworzono te środki. Obecne brzmienie art. 1 ust. 6 ustawy z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz. U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42 z późn. zm.), powołując środek specjalny Ministerstwa Sprawiedliwości, dopuszcza możliwość przeznaczania dochodów uzyskanych z jego wydawania i rozpowszechniania na usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, a w szczególności na koszty ich działalności podstawowej oraz zakupy inwestycyjne. Jednakże nieprecyzyjność treści wymienionego przepisu spowodowała wniesienie przez Najwyższą Izbę Kontroli zastrzeżeń co do wydatków, które mogły być finansowane z tych środków specjalnych.

Proponowana zmiana brzmienia ust. 6 ma na celu doprecyzowanie regulacji zawartej w tym przepisie i usunięcie wątpliwości co do zakresu jego stosowania. Uwzględnienie powyższej propozycji nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w postaci zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów. Należy również zaznaczyć, że brak powyższej regulacji w roku 2003 spowoduje zwiększenie wydatków budżetu państwa w tym roku, w części 37 – „Sprawiedliwość”, o wydatki związane z wydawaniem i rozpowszechnianiem

Monitora Sądowego i Gospodarczego, które w 2003 r. są ustalone w wysokości 12 834 tys. zł. Dotychczas wydatki te pokrywane były ze środka specjalnego Monitor Sądowy i Gospodarczy.

Proponowane zmiany w zakresie ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. Nr 149, poz. 703 z późn. zm.) i ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 z późn. zm.) – podobnie jak w przypadku projektowanych zmian w ustawie o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego – mają na celu doprecyzowanie przepisów wymienionych ustaw w tym samym kierunku.

Przechodząc do propozycji dotyczących dodania w powyższych ustawach przepisów regulujących gospodarkę finansową środków specjalnych należy zauważyć, że obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości wydania przez Ministra Finansów aktu wykonawczego regulującego problematykę gospodarki finansowej środków specjalnych.

Na mocy art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 5 stycznia 1991 r. – Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344 z późn. zmianami) Minister Finansów został upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia, trybu tworzenia i szczegółowych zasad gospodarki finansowej zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych. W dniu 8 maja 1991 r. wydane zostało rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie środków specjalnych jednostek budżetowych (Dz. U. Nr 42, poz. 184 z późn. zm.), które na mocy art. 202 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zmianami) z dniem 31 grudnia 2000 r. utraciło moc.

Proponowane zmiany trzech ustaw zmierzają więc do wypełnienia istniejącego obowiązku określenia zasad gospodarki finansowej środkami specjalnymi, które zostały na ich podstawie utworzone.

26. Art. 6 pkt 3 projektu.

Zmiana art. 70 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych umożliwi odpowiednie stosowanie do nowych, przyjętych dla sędziów sądów powszechnych, zasad a także wypełnia lukę, jaką było pominięcie art. 92 § 3 i 4 u.s.p. w katalogu przepisów wymienionych w art. 70 § 1 wymienionej ustawy.

27. Art. 7 pkt 2 projektu.

Zmiana art. 83 ustawy o finansach publicznych dokonana ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych znajduje odzwierciedlenie w przepisie art. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw stanowiącym, że ustawy tej nie stosuje się do pracowników zatrudnionych w sądach i trybunałach wymienionych w art. 83 ustawy o finansach publicznych.

Wobec postulatów związku zawodowego pracowników wymiaru sprawiedliwości o potrzebie ustawowego zagwarantowania dotychczasowych zasad i terminów podwyżek wynagrodzeń tych grup zawodowych, proponuje

się odpowiednią nowelizację ustawy o pracownikach sądów i prokuratury przez odesłanie w tym zakresie do zasad i terminów określonych dla pracowników państwowej sfery budżetowej.

III. Ocena skutków regulacji.

1. Podmioty objęte ustawą.

Projekt dotyczy sędziów i prokuratorów, asesorów i aplikantów sądowych oraz prokuratorskich, aplikantów referendarskich i referendarzy sądowych, asystentów sędziów, pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz ławników a także sądów powszechnych, powszechnych wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

2. Cel wprowadzenia nowelizacji.

Celem proponowanych zmian jest:

- wprowadzenie regulacji w zakresie świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych sędziów i prokuratorów, którzy z dniem wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zostali pozbawieni podstawy do uzyskania świadczeń z tego tytułu,
- zmiana sposobu kierowania prokuraturą przez wyłączenie możliwości politycznego wpływania na działalność prokuratury,
- ujednoczenie zasad naboru kandydatów do pracy w resorcie sprawiedliwości oraz innych zasad dotyczących osób zatrudnionych w resorcie,
- usprawnienia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości,
- doprecyzowanie przepisów obowiązujących ustaw oraz wypełnienie luk prawnych.

3. Wprowadzenie w życie przedmiotowej nowelizacji nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionalny.

4. Skutki finansowe:

- nowelizacja w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie rozszerza kręgu podmiotów uprawnionych do świadczeń, nie rozszerza katalogu świadczeń ani też nie podnosi wysokości świadczeń, powyżej obowiązującego poziomu, wobec czego nie spowoduje zwiększenia wydatków,
- skutki wprowadzenia zmiany ustawy o ustroju sądów wojskowych w zakresie gratyfikacji jubileuszowej szacuje się w roku 2003 na kwotę 40 tys. zł, która obejmuje sędziów wojskowych, bez sędziów Sądu Najwyższego. Skutki te zostaną pokryte ze środków budżetowych resortu obrony narodowej,
- należy wskazać, że brak projektowanej zmiany ustawy o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego spowoduje zwiększenie wydatków budżetu państwa na 2003 r. w części 37 – „Sprawiedliwość” o wydatki związane z wydawaniem i rozpowszechnianiem Monitora Sądowego i Gospodarczego, które w 2003 r. są ustalone w wysokości 12 834 tys. zł (dotychczas wydatki te pokrywane były ze środka specjalnego Monitor Sądowy i Gospodarczy),
- wejście w życie regulacji dotyczących zwrotu kosztów w razie, gdy przeniesienie asesora sądowego, prokuratora lub referendarza sądowego na inne miejsce służbowe wiąże się ze zmianą miejscowości może przyczynić się do zwiększenia wydatków z budżetu, jednakże określenie nawet ich szacunkowej wysokości nie jest możliwe,
- wprowadzenie w życie pozostałych propozycji nie spowoduje zwiększenia wydatków skutkujących potrzebą zwiększenia środków budżetu resortu lub zmniejszenia dochodów.

5. Konsultacje.

Projekt został opracowany w uzgodnieniu z Naczelną Prokuraturą Wojskową oraz Departamentem Sądów Wojskowych. Projekt został przekazany do zaopiniowania związkom zawodowym działającym w ramach resortu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Sądowi Najwyższemu oraz Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu i Stowarzyszeniu Prokuratorów RP. Ponadto projekt był przedmiotem opiniowania przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów, która rekomendowała projekt do dalszych

prac legislacyjnych. Zgłoszone uwagi i postulaty zostały w większości uwzględnione. Większość proponowanych zmian oceniano jako konieczne bądź pożyteczne. Projektowane rozwiązania zostały udostępnione także za pośrednictwem Internetu na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości. Z uwagi na zakres regulacji nie zachodzi konieczność przeprowadzania szerszych konsultacji nad projektem.

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekt. Min. DH/ 153 /2003/DPE-ot

Warszawa, 20 07 2003 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-5-03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jerzy Pietras

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia ..... 2003 r.

w sprawie uzyskiwania i sporządzania informacji o kandydacie na stanowisko sędziego.

Na podstawie art. 58 § 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 213, poz. 1803 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr ..., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy sposób i tryb oraz zakres uzyskiwania i sporządzania informacji przez organy Policji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego w sądzie powszechnym, zwanym dalej „kandydatem”.

§ 2. Na wniosek Ministra Sprawiedliwości komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata, zwany dalej „komendantem”, zarządza zebranie materiałów o kandydacie.

§ 3. Materiałami o kandydacie są materiały dotyczące kandydata:

- 1) uzyskane dotychczas przez organy Policji w ramach ich czynności służbowych;
- 2) uzyskane w drodze wywiadu środowiskowego.

§ 4. 1. Wywiad środowiskowy, o którym mowa w § 3 pkt 2, przeprowadza się w terminie określonym przez komendanta, nie dłuższym niż 14 dni od daty wpływu wniosku Ministra Sprawiedliwości. Funkcjonariusza Policji przeprowadzającego wywiad należy powiadomić o celu wywiadu.

2. Funkcjonariusz Policji przeprowadzający wywiad, po jego zakończeniu, powiadamia osobę udzielającą informacji o jego celu.

3. Z przebiegu wywiadu środowiskowego sporządza się notatką ze wskazaniem osób udzielających informacji, z podaniem ich danych obejmujących nazwisko i imię, adres zamieszkania oraz zawód i miejsce pracy lub rodzaj zajęcia.

§ 5. W przypadku potrzeby uzyskania materiałów z innego województwa komendant zwraca się do właściwego komendanta wojewódzkiego Policji o zebranie i przekazanie materiałów o kandydacie, przesyłając kopię wniosku Ministra Sprawiedliwości.

§ 6. W terminie 30 dni od wpływu wniosku, o którym mowa w § 2, komendant sporządza informację o kandydacie i przedstawia ją Ministrowi Sprawiedliwości, załączając wszystkie zebrane materiały służące do sporządzenia informacji. W sytuacji, o której mowa w § 5, termin przedstawienia informacji przedłuża się o 7 dni.

§ 7. 1. Informacja, o której mowa w § 6, powinna zawierać dane o:

- 1) przestrzeganiu przez kandydata porządku prawnego;
- 2) kontaktach kandydata ze środowiskami przestępczymi i charakterze tych kontaktów;
- 3) okolicznościach wskazujących na uzależnienie kandydata od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych.

2. Informacja może zawierać również inne spostrzeżenia, mogące mieć istotne znaczenie dla oceny nieskazitelności charakteru kandydata.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ¹⁾.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

w porozumieniu :

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

---

¹⁾ Z dniem wejścia w życie rozporządzenia traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie uzyskiwania i sporządzania informacji o kandydacie na stanowisko sędziego (Dz.U. z dnia 25 marca 2002 r.), zachowane w mocy art.12 ustawy z dnia ..... 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo ustroju sądów wojskowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr....., poz. ...).

Uzasadnienie

Stosownie do art. 58 § 4-6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, kandydaci do objęcia stanowiska sędziowskiego w sądzie powszechnym poddawani są procedurze sprawdzającej przez organy Policji, która umożliwia zebranie informacji o kandydacie w zakresie pozwalającym na ocenę cechy wymaganej - zgodnie z art. 61 § 1 pkt 2 tej ustawy – tj. nieskazitelności charakteru. Jednakże dotychczas zasięganie informacji od właściwego organu Policji nie dotyczyło kandydatów powracających na urząd po przerwie w jego sprawowaniu, dla których stanowisko sędziowskie, do objęcia którego kandydują, nie jest już „pierwszym”, podczas gdy dotyczyło sędziów NSA, sędziów sądów wojskowych oraz prokuratorów. W świetle znowelizowanych przepisów obowiązek ten będzie dotyczył również osób powracających na urząd sędziego.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 58 § 7 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych Minister Sprawiedliwości został upoważniony, aby w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określił, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb oraz zakres uzyskiwania i sporządzania informacji przez organy Policji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

Zmiana treści wymienionego przepisu upoważniającego (wykreślenie wyrazu „pierwszego”) powoduje konieczność wydania nowego aktu wykonawczego. Stąd treść projektowanego rozporządzenia, w zasadzie, jest powtórzeniem dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie uzyskiwania i sporządzania informacji o kandydacie na stanowisko sędziego (Dz. U. z dnia 25 marca 2002 r.).

Tak, jak dotychczas, projektowane rozporządzenie uwzględnia postulaty sprawności uzyskiwania informacji, dbałości o ochronę dóbr osobistych kandydatów oraz ich praw i wolności chronionych konstytucyjnie, a także potrzebę oceny spełnienia przez kandydatów warunku nieskazitelności charakteru. W projekcie przewiduje się dwa źródła pozyskiwania przez Policję informacji o kandydacie – tj. ewentualne posiadane już materiały oraz przeprowadzany, specjalnie w tym celu, wywiad środowiskowy. Dla uwiarygodnienia danych z wywiadu niezbędne będzie ujawnienie ich źródła.

Przedmiot i zakres informacji, jakie będą zbierane o kandydacie (§ 7 projektu), obejmuje niezbędne dane dotyczące bezpośrednio kandydata i jego najbliższego otoczenia, pozwalające na ocenę, czy kandydat może zostać dopuszczony do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim. Chodzi przy tym nie tylko o dane odnośnie przestrzegania porządku prawnego przez kandydata, ale także o relacje dotyczące innych zachowań, które mogą mieć istotny wpływ na możliwości wykonywania urzędu sędziowskiego, z poszanowaniem godności urzędu, obowiązku bezstronności i zasady niezawisłości. Oceny wynikającej z zebranych materiałów nie będzie dokonywał organ Policji, ograniczając się do relacji o dokonanych ustaleniach. Ocena pozostanie - zgodnie z ustawą - w gestii Krajowej Rady Sądownictwa.

Projekt reguluje także szczegółowo tryb postępowania przy zbieraniu materiałów i sporządzaniu informacji oraz postępowania z tymi materiałami, w zakresie uzupełniającym przepisy ustawy.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionalny; nie spowoduje także dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Materia projektowanej nowelizacji leży poza zakresem spraw regulowanych przez prawo Unii Europejskiej.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia ..... 2003 r.

**w sprawie wysokości wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie
konkursu dla kandydatów na aplikantów prokuratorskich.**

Na podstawie art. 91 ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 i Nr 213, poz. 1802 oraz z 2003 r. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów prokuratorskich członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 0,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury apelacyjnej w stawce pierwszej awansowej za każdą zdającą osobę.

2. Wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1 członek komisji egzaminacyjnej otrzymuje również za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

3. Za przewodniczenie komisji egzaminacyjnej przewodniczący otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 0,6% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury apelacyjnej w stawce pierwszej awansowej za każdą zdającą osobę.

4. Za sprawdzenie jednej pracy pisemnej przewodniczący otrzymuje również wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt niniejszego rozporządzenia jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w nowym przepisie art. 91 ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 ze zmianami).

Stosownie do upoważnienia ustawowego rozporządzenie reguluje sprawę wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów prokuratorskich, różnicując je w zależności od zakresu i nakładu pracy w czasie konkursu.

Przyjęto, iż zakres obowiązków i odpowiedzialności przewodniczącego komisji jest największy, a zatem jego wynagrodzenie jest o 0,1% wyższe aniżeli innych członków komisji, czyli odpowiednio wynosi 0,6% wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury apelacyjnej w pierwszej stawce awansowej, w odniesieniu do 0,5% wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury apelacyjnej w pierwszej stawce awansowej, przewidzianego dla pozostałych członków komisji.

Dodatkowo przewidziano wynagrodzenie dla każdego z członków komisji w wysokości 0,5% wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury apelacyjnej w pierwszej stawce awansowej za sprawdzenie każdej pracy pisemnej. Wynagrodzenie takie przewiduje przepis § 1 ust. 2, a w przypadku przewodniczącego – ust. 4.

Przewidziane w projekcie stawki stanowią 50% wynagrodzenia przewidzianego za przeprowadzenie egzaminu prokuratorskiego.

Wejście rozporządzenia w życie nie wywoła skutków społecznych i ekonomicznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2003 r.

**w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów
wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli
przestrzegania prawa**

Na podstawie art. 115 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 i Nr 213, poz. 1802 oraz z 2003r. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł 1

PRZEPISY OGÓLNE

§ 1

Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i tryb wnoszenia przez prokuratorów wojskowych sprzeciwów i wystąpień do właściwego organu wojskowego;
- 2) szczegółowy sposób i tryb postępowania prokuratorów wojskowych:
  - a) w razie powzięcia wiadomości o naruszeniu przez organ wojskowy przepisów prawa (w tym rozkazów lub zarządzeń oraz decyzji Ministra Obrony Narodowej), jak też stwierdzenia okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego,
  - b) przy przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa przez organy i przedstawicieli jednostek organizacyjnych wchodzących w skład sił zbrojnych lub podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo przez niego nadzorowanych, z wyłączeniem sądów wojskowych oraz spraw mobilizacyjnych i operacyjnych,
  - c) przy przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa w wojskowych aresztach dyscyplinarnych i wojskowych izbach zatrzymań.

§ 2

Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) prokuratorze – rozumie się przez to prokuratora lub asesora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury;
- 2) kontroli – rozumie się przez to kontrolę przestrzegania prawa w określonej sprawie, problemowe i kompleksowe kontrole przestrzegania prawa w określonej grupie spraw dotyczących stosowania prawa przez organy i przedstawicieli jednostek organizacyjnych wchodzących w skład sił zbrojnych lub podległych Ministrowi Obrony Narodowej, z wyłączeniem sądów wojskowych, oraz kontrolę przestrzegania prawa w wojskowych aresztach dyscyplinarnych i wojskowych izb zatrzymań, utworzonych na podstawie ustawy o dyscyplinie;
- 3) ustawie o dyscyplinie – rozumie się przez to ustawę z dnia 4 kwietnia 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370);
- 4) przedstawicielach jednostek organizacyjnych - rozumie się przez to przedstawicieli jednostek organizacyjnych wchodzących w skład sił zbrojnych lub podległych Ministrowi Obrony Narodowej, z wyłączeniem sądów wojskowych;
- 5) aktach – rozumie się przez to akta postępowania wyjaśniającego i odwoławczego oraz dokumentacji kontroli .

§ 3

1. Czynności określone w rozporządzeniu prokurator podejmuje w stosunku do objętych terytorialnym zakresem jego działania:
  - 1) organów wojskowych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych;
  - 2) wojskowych aresztów dyscyplinarnych;
  - 3) wojskowych izb zatrzymań.
2. Czynności określone w ust. 1 w stosunku do komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej podejmuje prokurator wojskowej prokuratury okręgowej, pod nadzorem służbowym Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

3. Naczelnny Prokurator Wojskowy może zlecić wojskowej prokuraturze okręgowej podjęcie czynności w stosunku do organów wojskowych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych, nie objętych terytorialnym zakresem jej działania, w tym także w stosunku do komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej, o ile względ na charakter sprawy lub jej zawilosc za tym przemawia.
4. Wojskowy prokurator okręgowy, może zlecić podległej wojskowej prokuraturze garnizonowej podjęcie czynności w stosunku do organów wojskowych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych, nie objętych terytorialnym zakresem jej działania, o ile względ na charakter sprawy lub jej zawilosc za tym przemawia. Nie dotyczy to spraw określonych w ust. 3.
5. W sprawach określonych w § 1 pkt 1 i 2 sprzeciw lub wystąpienie do właściwego organu wojskowego wnosi właściwy wojskowy prokurator garnizonowy lub wojskowy prokurator okręgowy z tym, że sprzeciw lub wystąpienie kierowane bezpośrednio do Ministra Obrony Narodowej wnosi wyłącznie Naczelnny Prokurator Wojskowy.

§ 4

1. Prokurator wykonuje czynności określone w rozporządzeniu w siedzibie prokuratury albo w siedzibie organu wojskowego lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych – w czasie wykonywania ich zadań, a w uzasadnionych przypadkach również w czasie wolnym od służby (pracy) lub poza jej godzinami.
2. Czynności określone w ust. 1 poza siedzibą prokuratury, prokurator wykonuje na podstawie legitymacji służbowej.

§ 5

Organy wojskowe i przedstawiciele jednostek organizacyjnych zapewniają prokuratorowi warunki i środki niezbędne do sprawnego wykonywania czynności określonych w rozporządzeniu. Dotyczy to w szczególności niezwłocznego przedstawiania prokuratorowi dokumentów i materiałów, terminowego udzielania wyjaśnień przez żołnierzy i pracowników oraz udostępniania urządzeń technicznych i środków transportowych.

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

§ 6

Prokurator przeprowadza postępowanie wyjaśniające, w razie powzięcia wiadomości uzasadniającej podejrzenie naruszenia prawa albo zaistnienia okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego, z wyłączeniem spraw dotyczących sądów wojskowych.

§ 7

1. Wiadomości uzasadniające przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego mogą być zawarte w:
  - 1) petycjach, skargach, wnioskach i podaniach osób fizycznych, w tym również żołnierzy oraz osób prawnych;
  - 2) zawiadomieniach skierowanych do prokuratora przez: obywateli, organy władzy, organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego, urzędy i instytucje państwowe, związki zawodowe, organizacje samorządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, a także przez organy wojskowe i inne jednostki organizacyjne;
  - 3) publikacjach, jeżeli noszą one znamiona skargi lub wniosku i zostały przesłane do prokuratury przez redakcje środków masowego przekazu.
2. Przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego może być również uzasadnione powzięciem wiadomości związanej z:
  - 1) postępowaniem przygotowawczym i sądowym w sprawach karnych;
  - 2) postępowaniem karnym wykonawczym;
  - 3) prowadzeniem kontroli, w tym w wojskowych aresztach dyscyplinarnych i wojskowych izbach zatrzymań;
  - 4) badaniem akt spraw administracyjnych oraz dokumentów dotyczących czynności o charakterze cywilnoprawnym;
  - 5) udziałem w innych czynnościach urzędowych.

§ 8

1. Zakres postępowania wyjaśniającego i rodzaj podejmowanych czynności prokurator uzależnia od potrzeb związanych z rozpatrywaną sprawą.
2. Postępowanie wyjaśniające ma na celu ustalenie:
  - 1) rodzaju naruszenia prawa;
  - 2) wystąpienia okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego;
  - 3) skutków zaistniałego naruszenia prawa lub powstania okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego;
  - 4) osób odpowiedzialnych za naruszenie prawa lub powstanie okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego;
  - 5) sposobu usunięcia skutków zaistniałego naruszenia prawa lub okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego albo sposobu zapobiegania takim zdarzeniom w przyszłości.

§ 9

1. Prokurator nie przeprowadza postępowania wyjaśniającego, jeżeli postępowanie takie co do tej samej sprawy zostało zakończone lub wcześniej wszczęte toczy się. Materiały w tych sprawach włącza się do uprzednio prowadzonego postępowania wyjaśniającego.
2. Prokurator może odstąpić od przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, jeżeli okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości i wystarczająca jest odpowiednia interwencja środkami przewidzianymi prawem.

§ 10

1. Jeżeli jest to konieczne dla wyjaśnienia sprawy prokurator ma prawo do:
  - 1) swobodnego wstępu do obiektów i pomieszczeń zajmowanych przez organ wojskowy;
  - 2) wglądu do wszelkich dokumentów i innych materiałów dowodowych, związanych z działalnością organu wojskowego, z wyjątkiem dotyczących wojskowych spraw operacyjnych i mobilizacyjnych;
  - 3) żądania złożenia ustnych i pisemnych wyjaśnień od żołnierzy i pracowników organu wojskowego, w tym również od byłych żołnierzy i pracowników;

- 4) przesłuchiwania świadków, korzystania z pomocy biegłych i specjalistów oraz przeprowadzania oględzin;
  - 5) zabezpieczania materiałów dowodowych;
  - 6) zasięgania, w związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym, informacji w innych organach wojskowych.
2. Prokurator może żądać od organu wojskowego sporządzenia niezbędnych odpisów lub wyciągów z dokumentów, jak również zestawień i obliczeń opartych na dokumentach. Zgodność odpisów i wyciągów oraz zestawień i obliczeń potwierdza organ wojskowy, którego one dotyczą.
  3. Osoby wymienione w ust. 1 pkt 3 są zobowiązane udzielać w wyznaczonym terminie ustnych lub pisemnych wyjaśnień.
  4. Każda osoba może złożyć prokuratorowi ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące przedmiotu postępowania.

§ 11

1. W postępowaniu wyjaśniającym sporządza się protokoły na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
2. Protokół sporządza się także z przyjęcia wniesionych ustnie: petycji, skargi, wniosku, meldunku, prośby oraz zawiadomienia.
3. Jeżeli spisanie protokołu w postępowaniu wyjaśniającym nie jest wymagane z dokonanych czynności, które mają znaczenie dla sprawy, prokurator sporządza notatkę urzędową, w której przedstawia kiedy, gdzie i jaką czynność wykonał oraz jakie w jej wyniku poczynił ustalenia.

§ 12

Przed zakończeniem postępowania wyjaśniającego prokurator wzywa osoby odpowiedzialne za zaistniałe naruszenie prawa lub powstanie okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego do złożenia pisemnych wyjaśnień dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości i okoliczności im towarzyszących oraz wniosków w przedmiocie uzupełnienia tego postępowania.

§ 13

1. Jeżeli postępowanie wyjaśniające ustali, że nastąpiło naruszenie prawa lub zaistniały okoliczności wpływające ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego, prokurator niezwłocznie sporządza na piśmie i wnosi sprzeciw lub wystąpienie do właściwego organu wojskowego. O wniesieniu sprzeciwu lub wystąpienia zawiadamia się pisemnie osoby lub organy, których informacje doprowadziły do wszczęcia postępowania wyjaśniającego.
2. Jeżeli postępowanie wyjaśniające ustali, że brak jest podstaw do wniesienia sprzeciwu lub wystąpienia, prokurator zawiadamia o tym pisemnie osobę lub organ, których informacje doprowadziły do wszczęcia tego postępowania, uzasadniając swoje stanowisko. Odpis zawiadomienia doręcza się również organowi wojskowemu, którego sprawa dotyczyła albo jego organowi nadrzędnemu.
3. Stronie postępowania wyjaśniającego przysługuje prawo wniesienia odwołania wyłącznie do prokuratury bezpośrednio nadrzędnej, nad prokuratūrą, która prowadziła postępowanie wyjaśniające, w terminie 14 dni od dnia doręczenia stronie zawiadomienia prokuratury, określonego w ust. 2.
4. Prokuratura nadrzędna może przeprowadzić na żądanie strony lub z urzędu dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dowodów i materiałów albo zlecić przeprowadzenie takiego postępowania prokuraturze, która zajęła w danej sprawie kwestionowane stanowisko.
5. Stanowisko prokuratury nadrzędnej, rozpatrującej odwołanie, o którym mowa w ust. 3 jest ostateczne.

§ 14

1. Prokurator prokuratury nadrzędnej nad prokuratūrą, która zakończyła postępowanie wyjaśniające, a w każdym przypadku prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej może, w każdym czasie, zlecić podjęcie i uzupełnienie tego postępowania, jeżeli przemawia za tym interes społeczny albo słuszny interes osoby lub organu, których sprawa dotyczy. O podjęciu postępowania i wynikających z tego skutkach zawiadamia się zainteresowane osoby i organy.

2. Postępowania określonego w ust. 1 nie można jednak podjąć lub uzupełniać jeżeli zachodzą przesłanki, w szczególności wskazane w Kodeksie postępowania administracyjnego, uniemożliwiające jego dalsze prowadzenie.

§ 15

1. W sprawach nieuregulowanych w rozporządzeniu do postępowania wyjaśniającego i odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.
2. Udział prokuratora w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez organy wojskowe regulują przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

R o z d z i a ł 3

SPRZECIW I WYSTĄPIENIE

§ 16

W sytuacji gdy rozstrzygnięcie może być uchylone lub zmienione albo zachodzi możliwość stwierdzenia jego nieważności na podstawie przepisów prawa, bądź też wznowienia postępowania, prokurator wnosi sprzeciw, przeciwko wydanym przez organy wojskowe, niezgodnym z prawem:

- 1) decyzjom, orzeczeniom lub rozkazom o charakterze ogólnym;
- 2) ostatecznym (prawomocnym) decyzjom, orzeczeniom, rozkazom lub innym rozstrzygnięciom, które w rozumieniu przepisów prawa nie są decyzjami administracyjnymi.

§ 17

1. Prokurator wnosi sprzeciw do właściwego organu nadrzędnego nad organem wojskowym, który wydał kwestionowaną decyzję, orzeczenie, rozkaz lub inne rozstrzygnięcie albo w którego działalności zaistniały okoliczności wpływające ujemnie na stan dyscypliny i porządku wojskowego.
2. Wnosząc sprzeciw prokurator może w uzasadnionych przypadkach złożyć wniosek o wstrzymanie wykonania ostatecznej (prawomocnej) decyzji, orzeczenia, rozkazu lub innego rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej, do czasu załatwienia sprzeciwu.

§ 18

Sprzeciw powinien zawierać:

- 1) oznaczenie prokuratora wnoszącego sprzeciw i adresata sprzeciwu;
- 2) powołanie podstawy prawnej dla wniesienia sprzeciwu;
- 3) oznaczenie organu, który wydał decyzję, orzeczenie, rozkaz lub inne rozstrzygnięcie objęte sprzeciwem oraz ich krótką treść;
- 4) wskazanie naruszonych przepisów prawa;
- 5) wniosek o uchylenie, zmianę lub stwierdzenie nieważności decyzji, orzeczenia, rozkazu lub innego rozstrzygnięcia objętego sprzeciwem albo o wznowienie postępowania w sprawie oraz w razie potrzeby także wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji, orzeczenia, rozkazu lub innego rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej, do czasu załatwienia sprzeciwu;
- 6) uzasadnienie;
- 7) oznaczenie terminu, w jakim oczekuje się załatwienia sprzeciwu;
- 8) pouczenie adresata sprzeciwu o obowiązku niezwłocznego pisemnego zawiadomienia prokuratora o sposobie załatwienia sprzeciwu.

§ 19

Prokurator kieruje wystąpienie w przypadku, gdy:

- 1) naruszenie prawa w decyzji, orzeczeniu, rozkazie lub innym rozstrzygnięciu w sprawie indywidualnej nie daje podstaw do ich uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności albo wznowienia postępowania;
- 2) uchylenie, zmiana lub stwierdzenie nieważności niezgodnych z prawem decyzji, orzeczenia, rozkazu lub innego rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej są niedopuszczalne z mocy prawa albo gdy wniesienie sprzeciwu lub innego prawem przewidzianego środka byłoby bezprzedmiotowe;
- 3) naruszenie prawa nastąpiło wskutek zaniechania organu wojskowego;
- 4) zachodzi potrzeba zaniechania lub usunięcia skutków działania niezgodnego z prawem;

- 5) zachodzi potrzeba podjęcia przez nadrzędny organ wojskowy lub organ kontroli czynności zapobiegających naruszeniom prawa;
- 6) zachodzi potrzeba zwrócenia uwagi na okoliczności wpływające ujemnie na przestrzeganie prawa;
- 7) zachodzi potrzeba podjęcia czynności przywracających naruszoną dyscyplinę wojskową i porządek wojskowy lub zapobiegających ich naruszeniom albo zwrócenia uwagi na okoliczności wpływające ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego.

§ 20

1. Prokurator kieruje wystąpienie do organu wojskowego, którego wystąpienie dotyczy.
2. Prokurator kieruje wystąpienie do organu nadrzędnego nad organem wojskowym, którego wystąpienie dotyczy, w sytuacji gdy uzna za niewskazane przedstawienie temu organowi wystąpienia albo wnioskowane przedsięwzięcia nie mogą być przez ten organ podjęte.
3. Wystąpienie dotyczące czynności określonych w § 25 pkt 2 i 3 prokurator kieruje do właściwego organu nadrzędnego lub organu kontroli.

§ 21

W wystąpieniu, poza określeniem adresata, powołaniem podstawy prawnej i związłym określeniem sprawy, prokurator, w zależności od potrzeby:

- 1) wskazuje przejawy naruszenia prawa z dokładnym podaniem naruszonych przepisów prawnych albo określa okoliczności wpływające ujemnie na przestrzeganie prawa lub stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego;
- 2) wskazuje osoby odpowiedzialne za niezgodny z prawem stwierdzony stan faktyczny;
- 3) zamieszcza wnioski co do sposobu usunięcia niezgodnego z prawem stwierdzonego stanu faktycznego i likwidacji jego skutków oraz o podjęcie odpowiednich przedsięwzięć zapobiegawczych;
- 4) może wystąpić z wnioskiem o rozważenie celowości wszczęcia, przeciwko osobom odpowiedzialnym za niezgodny z prawem stwierdzony stan faktyczny, odpowiedniego postępowania przewidzianego w ustawie w zakresie ich odpowiedzialności: służbowej, materialnej lub dyscyplinarnej, w tym także na podstawie ustawy o dyscyplinie;

- 5) oznacza termin, w jakim oczekuje na załatwienie wystąpienia;
- 6) poucza adresata wystąpienia o obowiązku niezwłocznego pisemnego zawiadomienia prokuratora o sposobie załatwienia wystąpienia.

§ 22

1. Prokurator oczekuje pisemnej odpowiedzi na sprzeciw lub wystąpienie przez okres czternastu dni, licząc od daty ich wniesienia. Jeżeli po tym terminie i w ciągu dalszych trzech dni nie otrzyma odpowiedzi, jest obowiązany podjąć interwencję, a w razie jej nieskuteczności niezwłocznie powiadomić prokuraturę nadrzędną.
2. O każdym przypadku nieuwzględnienia sprzeciwu albo wystąpienia prokurator powiadamia pisemnie prokuraturę nadrzędną, równocześnie przedstawiając zebrane w sprawie materiały oraz otrzymaną odpowiedź na sprzeciw lub wystąpienie.

§ 23

Zasady wnoszenia sprzeciwów od decyzji administracyjnych określa Kodeks postępowania administracyjnego. Przepisy §18 i 22 stosuje się odpowiednio.

R o z d z i a ł 4

KONTROLA PRZESTRZEGANIA PRAWA

§ 24

Przeprowadzenie kontroli organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych w zakresie ich działalności ma na celu ustalenie stanu faktycznego, rzetelne jego udokumentowanie i dokonanie oceny tej działalności pod względem legalności.

§ 25

Prokurator przeprowadza kontrolę organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych w celu sprawdzenia zgodności z prawem :

- 1) wydanych decyzji, orzeczeń, rozkazów i innych rozstrzygnięć ostatecznych (prawomocnych) w sprawach indywidualnych, w tym wydanych na podstawie ustawy o dyscyplinie;

- 2) dokonywanych czynności o charakterze cywilnoprawnym;
- 3) wykonywanych innych czynności związanych ze stosowaniem prawa w postępowaniach przewidzianych w ustawach niż wymienione w pkt 1 i 2.

§ 26

1. Kontrolę w określonej sprawie przeprowadza się w celu sprawdzenia pojedynczego zagadnienia objętego zakresem działania organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych.
2. Kontrolę problemową przeprowadza się w celu sprawdzenia wybranych zagadnień objętych zakresem działania organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych.
3. Kontrolę kompleksową przeprowadza się w celu sprawdzenia wszystkich zagadnień objętych zakresem działania organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych, gdy jest to uzasadnione interesem społecznym albo względem na dyscyplinę wojskową i porządek wojskowy.

§ 27

Kontrolę w wojskowym areszcie dyscyplinarnym i wojskowej izbie zatrzymań, utworzonych na podstawie ustawy o dyscyplinie przeprowadza się w celu sprawdzenia podstawy prawnej osadzenia w nich osób oraz przestrzegania przepisów prawa w czasie wykonywania kary dyscyplinarnej aresztu izolacyjnego i w postępowaniu z zatrzymanymi.

§ 28

Prokurator przeprowadza kontrolę:

- 1) z własnej inicjatywy;
- 2) na podstawie planu pracy prokuratury;
- 3) na polecenie prokuratora przełożonego.

§ 29

Prokurator powiadamia zainteresowane organy lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych o rozpoczęciu i zakończeniu kontroli.

§ 30

1. W toku kontroli prokuratorowi przysługują odpowiednio uprawnienia określone w § 10.

2. Niezależnie od uprawnień określonych w ust. 1 prokurator ma prawo:

- 1) przeprowadzać rozmowy z żołnierzami i pracownikami, w tym także z byłymi żołnierzami i pracownikami, kontrolowanych organów lub jednostek organizacyjnych;
- 2) zaznajamiać się z poszczególnymi zagadnieniami wojskowymi;
- 3) zwracać się do właściwych dowódców(szefów) o przeprowadzenie badań lub szczegółowej kontroli działalności organów lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych, w szczególności wtedy, gdy dla prawidłowego dokonania tych czynności są niezbędne wiadomości specjalne.

§ 31

1. W czasie przeprowadzania kontroli prokurator wzywa żołnierzy i pracowników kontrolowanych organów lub jednostek organizacyjnych osoby, wyłącznie za pośrednictwem organu lub przełożonego wzywanej osoby, który obowiązany jest niezwłocznie nakazać wzywanej osobie stawiennictwo w określonym przez prokuratora miejscu i czasie.
2. Wezwanie byłych żołnierzy i pracowników kontrolowanych organów lub jednostek organizacyjnych następuje na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
3. Jeżeli z wykonanej czynności kontrolnej nie został sporządzony protokół lub nie została ona utrwalona w inny sposób na piśmie, prokurator odnotowuje przeprowadzenie tej czynności i jej wynik w protokole kontroli lub jej sprawozdaniu.

§ 32

Jeżeli wstępne ustalenia kontroli wskazują, że zachowanie osoby podlegającej orzecznictwu sądów wojskowych wyczerpuje znamiona przestępstwa ściganego z urzędu, prokurator odstępuje w tym zakresie od dalszych czynności kontrolnych i wszczyna lub zleca wszczęcie postępowania karnego. W razie odmowy wszczęcia postępowania karnego, w sytuacjach przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego, prokurator może dalej wykonywać czynności kontrolne.

§ 33

1. W razie stwierdzenia, że osoba osadzona w wojskowym areszcie dyscyplinarnym lub zatrzymana w wojskowej izbie zatrzymań jest pozbawiona wolności niezgodnie z

prawem, niezależnie od innych czynności, prokurator zarządza na piśmie natychmiastowe jej zwolnienie i zawiadamia o tym właściwego dowódcę jednostki wojskowej (komendanta garnizonu) oraz zamieszcza o tym informację w sprawozdaniu z kontroli.

2. W razie stwierdzenia, że osoba funkcyjna wojskowego aresztu dyscyplinarnego lub wojskowej izby zatrzymań wydała, w stosunku do osoby w nim osadzonej, decyzję niezgodną z prawem, prokurator, niezależnie od innych czynności, wstrzymuje wykonanie takiej decyzji, zawiadamiając jednocześnie o tym właściwego dowódcę jednostki wojskowej (komendanta garnizonu) oraz zamieszcza o tym informację w sprawozdaniu z kontroli.

§ 34

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli prokurator ustali, że nastąpiło naruszenie prawa albo że występują okoliczności wpływające ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego, przeprowadza postępowanie wyjaśniające.

§ 35

1. Wyniki przeprowadzonej kontroli kompleksowej prokurator przedstawia w protokole kontroli.
2. Protokół kontroli zawiera opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli, w tym ustalonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem przyczyn powstania, zakresu i skutków tych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także wnioski wynikające z kontroli.
3. Protokół kontroli powinien ponadto zawierać:
  - 1) nazwę kontrolowanego organu lub przedstawiciela jednostki organizacyjnej;
  - 2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
  - 3) oznaczenie prokuratora;
  - 4) określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą;
  - 5) opis załączników stanowiących część składową protokołu.

§ 36

1. Wyniki przeprowadzonej kontroli w określonej sprawie, kontroli problemowej oraz kontroli w wojskowym areszcie dyscyplinarnym i wojskowej izbie zatrzymań prokurator przedstawia w sprawozdaniu z kontroli.
2. Sprawozdanie z kontroli stanowi zwięzłą relację z przeprowadzonych czynności kontrolnych. Przepis § 35 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 37

Wyniki przeprowadzonej kontroli prokurator omawia z przedstawicielami kontrolowanego organu lub jednostki organizacyjnej, a także w miarę potrzeby z komendantem (profosem) wojskowego aresztu dyscyplinarnego i wojskowej izby dyscyplinarnej.

§ 38

1. Naczelnny Prokurator Wojskowy przedstawia Ministrowi Obrony Narodowej zbiorcze sprawozdania i ustalenia z przeprowadzonych kontroli, oraz informuje zainteresowanych szefów komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej o ważniejszych kontrolach przeprowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych.
2. Wojskowi prokuratorzy okręgowi oraz wojskowi prokuratorzy garnizonowi przedstawiają zainteresowanemu dowódcy (szefom, komendantom, dyrektorom) uogólnione informacje o ważniejszych ustaleniach przeprowadzonych kontroli.

R o z d z i a ł 5

ZASADY DOKUMENTOWANIA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO
I KONTROLI PRZESTRZEGANIA PRAWA

§ 39

1. W celu dokumentowania czynności postępowania wyjaśniającego zakłada się i prowadzi akta.
2. Akta obejmują w szczególności zgromadzone w toku postępowania wyjaśniającego:

- 1) materiały określone w § 7 ust. 1, dotyczące sprawy będącej przedmiotem prowadzonego postępowania;
- 2) uwierzytelnione kserokopie lub odpisy dokumentów zawartych w aktach odrębnych postępowań, a w szczególności postępowań określonych w § 7 ust. 2;
- 3) kopie zawiadomień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego;
- 4) protokoły, opinie i notatki urzędowe;
- 5) decyzje, orzeczenia, rozkazy i inne rozstrzygnięcia organów wojskowych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych albo odpisy i wyciągi z tych dokumentów;
- 6) kopie korespondencji prowadzonej w czasie postępowania wyjaśniającego;
- 7) orzeczenia lub inne dokumenty zawierające stanowisko prokuratora wyrażone w danej sprawie;
- 8) kopie sprzeciwów lub wystąpień.

§ 40

1. Akta rejestruje się w sekretariacie prokuratury prowadzącej postępowanie wyjaśniające.
2. Aktom nadaje się kolejny numer, na podstawie księgi ewidencji czynności z zakresu kontroli przestrzegania prawa, składający się z: oznaczenia literowego (w zależności od rodzaju sprawy „Og” lub „Sk”) liczby oznaczającej pozycję w księdze zakończonej ukośną kreską, po której wpisuje się dwie ostatnie cyfry roku kalendarzowego, w którym wszczęto postępowanie wyjaśniające lub odwoławcze.
3. Po założeniu akt postępowania wyjaśniającego stosowną adnotację wpisuje się w rubryce „uwagi” w pozycji oznaczonej numerem sprawy, w księdze o jakiej mowa w ust. 2.

§ 41

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, po zakończeniu postępowania wyjaśniającego, akta przechowuje się w sekretariacie prokuratury prowadzącej postępowanie przez okres 2 lat od daty zajęcia przez prokuratora ostatecznego stanowiska w sprawie, a następnie przekazuje do archiwum.

2. W przypadku, gdy w okresie wskazanym w ust. 1, strona postępowania kieruje pod adresem prokuratury, dalsze zarzuty w sprawie, akt nie przekazuje się do archiwum wcześniej niż po upływie 3 lat od ostatniego pisma strony.

§ 42

1. Do akt postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące akt postępowania wyjaśniającego.
2. Akta postępowania odwoławczego przechowuje się w prokuraturze nadrzędnej nad prokuraturą prowadzącą postępowanie wyjaśniające.

§ 43

1. Przepisy § 39–42 stosuje się odpowiednio do dokumentacji wyników kontroli, o ile, w toku czynności kontrolnych, sporządzano protokoły lub notatki służbowe, analizowano nadesłane materiały i akta odrębnych postępowań lub też w inny sposób utrwalano na piśmie przebieg kontroli.
2. Jeżeli wyniki przeprowadzonej kontroli przedstawiono w sprawozdaniu można odstąpić od zakładania odrębnych akt przebiegu kontroli.

R o z d z i a ł 6

PRZEPISY KOŃCOWE

§ 44

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

w porozumieniu

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

U Z A S A D N I E N I E

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa stanowi realizację upoważnienia z art. 115 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 i Nr 213, poz. 1802 oraz ...).

Konieczność wydania przedmiotowego rozporządzenia wynika z faktu, iż z dniem 30 marca 2001 r., dotychczas problematykę tę regulujące zarządzenie Prokuratora Generalnego z dnia 27 maja 1992 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa (M.P. Nr 17, poz. 132), na podstawie art. 75 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 119, poz. 1251 ze zm.) utraciło moc obowiązującą.

Z przytoczonych powodów, w uzasadnieniu pomija się porównywanie dotychczasowego stanu prawnego z projektowaną nową regulacją, aczkolwiek projekt rozporządzenia w znacznej części opiera się na odpowiednich, szczegółowych uregulowaniach uchylonego z mocy prawa zarządzenia Prokuratora Generalnego.

Przechodząc do szczegółowych rozwiązań prawnych projektu zaznaczyć należy, że składa się on z 6 rozdziałów.

Tytuł rozporządzenia stanowi częściowe rozwinięcie upoważnienia z art. 115 ust. 5, ustawy o prokuraturze, natomiast § 1 projektu zamieszczony w rozdziale 1 „Przepisy ogólne”, określa, co jest przedmiotem aktu wykonawczego.

W § 2 zamieszczono słowniczek używanych pojęć.

Proponowany przepis § 3 stanowi o właściwości podmiotowej prokuratorów wojskowych w toku podejmowania czynności określonych w rozporządzeniu oraz reguluje ich właściwość funkcjonalną w tych sprawach.

W § 4–5 określono miejsce wykonywania czynności określonych w rozporządzeniu przez prokuratora wojskowego oraz obowiązki organów wojskowych i przedstawicieli

jednostek organizacyjnych w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków i środków do wykonywania tych czynności urzędowych.

Rozdział 2 określa sposób i tryb przeprowadzania postępowania wyjaśniającego, w razie powzięcia wiadomości uzasadniającej podejrzenie naruszenia prawa albo zaistnienia okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego (§ 6).

W § 7 zawarto określenie źródeł wiadomości, mogących stanowić podstawę wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

Zakres i cel postępowania wyjaśniającego określono w § 8, natomiast w § 9 wymieniono sytuacje, w których możliwe jest odstępianie od jego przeprowadzenia, tj. gdy postępowanie takie co do samej sprawy zostało zakończone lub wcześniej wszczęte nadal się toczy.

Uprawnienia prokuratora wojskowego w toku postępowania wyjaśniającego oraz zasady sporządzenia protokołów w tym postępowaniu określono w § 10–11.

W treści § 12–14 opisano działania podejmowane przez prokuratorów wojskowych, które są związane ze sposobem zakończenia postępowania wyjaśniającego. Ponadto wskazano na możliwość zaskarżenia przez strony stanowiska zajętego przez prokuratora wojskowego, w drodze odwołania.

Na podstawie § 15 w sprawach nieuregulowanych rozporządzeniem, w postępowaniu wyjaśniającym i odwoławczym przewidziano możliwość odpowiedniego stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 3 określa sposób i tryb wnoszenia sprzeciwów i wystąpień w innych sytuacjach prawnych, aniżeli wymienione w art. 27 ustawy o prokuraturze i art. 184 Kodeksu postępowania administracyjnego.

I tak, w § 16 i 17 określono sytuacje, w których prokurator wojskowy ma prawo wniesienia do odpowiedniego organu wojskowego, sprzeciwu, a w § 19–20 wystąpienia.

Elementy formalne sprzeciwu zostały określone w § 18, zaś wystąpienia w § 21.

W § 22 uprawniono prokuratora wojskowego do podejmowania określonej interwencji, w razie zwłoki organu wojskowego lub przedstawicieli jednostki organizacyjnej przy udzielaniu pisemnej odpowiedzi na sprzeciw lub wystąpienie.

Jak wspomniano wcześniej, zasady wnoszenia sprzeciwów od decyzji administracyjnych określa Kodeks postępowania administracyjnego, o czym przypomina się w § 23.

Przepisy traktujące o przeprowadzaniu przez prokuratorów wojskowych kontroli przestrzegania prawa zawarto w rozdziale 4.

W § 24–26 wskazano cel kontroli przestrzegania prawa przez organy lub przedstawicieli jednostek organizacyjnych, a w § 27, w wojskowym areszcie dyscyplinarnym i wojskowej izbie zatrzymań.

W § 28 wskazano na sposób zainicjowania przeprowadzenia określonej kontroli.

Stosownie do § 29 prokurator wojskowy powiadamia właściwy organ lub odpowiednich przedstawicieli jednostek organizacyjnych o rozpoczęciu i zakończeniu kontroli. Natomiast uprawnienia przysługujące prokuratorowi wojskowemu w toku przeprowadzania kontroli zamieszczono w § 30–31.

W § 32 zobowiązano prokuratora wojskowego do wszczęcia postępowania karnego, gdy w toku kontroli ujawni on okoliczności wskazujące na zaistnienie przestępstwa.

W § 33 nakazano prokuratorowi wojskowemu niezwłoczne zwolnienie osoby osadzonej w wojskowym areszcie dyscyplinarnym lub zatrzymanej w wojskowej izbie zatrzymań, w sytuacji ujawnienia niezgodnego z prawem pozbawienia jej wolności.

Z kolei, w § 34 zobligowano prokuratora wojskowego do wszczęcia postępowania wyjaśniającego, jeśli wyniki kontroli wskazują na naruszenie prawa, albo na zaistnienie okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego.

W § 35-37 uregulowano sposób zakończenia kontroli, inny dla kontroli kompleksowej - obowiązek sporządzenia protokołu kontroli, inny zaś w odniesieniu do kontroli problemowej oraz kontroli w wojskowym areszcie dyscyplinarnym i wojskowej izbie zatrzymań – sprawozdanie z kontroli.

Na podstawie § 38 Naczelną Prokurator Wojskowy przedstawia Ministrowi Obrony Narodowej zbiorcze sprawozdania o ustaleniach z przeprowadzonych kontroli oraz informuje zainteresowanych szefów komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej o ważniejszych kontrolach przeprowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych.

Z kolei, wojskowi prokuratorzy okręgowi przedstawiają właściwym dowódcom jedynie uogólnione informacje z przeprowadzonych kontroli.

Rozdział 5 poświęcony jest zasadom dokumentowania postępowania wyjaśniającego i kontroli przestrzegania prawa. I tak, w § 39 określono obowiązek założenia i prowadzenia akt w celu dokumentowania czynności postępowania wyjaśniającego. Wskazano też jakie dokumenty gromadzi się w tych aktach. W § 40 przewidziano sposób rejestrowania akt w prokuraturze wojskowej, natomiast w § 41 – okresy ich przechowywania.

Zasady prowadzenia akt postępowania odwoławczego są identyczne z zasadami prowadzenia akt postępowania wyjaśniającego, o czym stanowi § 42. Podobne jak określone wyżej zasady występują także przy dokumentowaniu czynności kontrolnych (§ 43).

W rozdziale 6 zamieszczono przepis końcowy, na podstawie którego przewidziano 30 dniową *vacatio legis*. Uznano bowiem, że przedmiotowe rozporządzenie adresowane jest nie tylko do prokuratorów wojskowych, ale również do organów wojskowych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych, którzy powinni mieć wystarczająco długi okres czasu na zaznajomienie się z treścią rozporządzenia.

W razie wejścia rozporządzenia w życie nie przewiduje się zaistnienia jakichkolwiek skutków społecznych, gospodarczych i prawnych.

W odniesieniu do skutków finansowych podnieść należy, że mogą one wystąpić w razie przeprowadzania kontroli na podstawie niniejszego rozporządzenia. Ze względu jednak na brak możliwości określenia w chwili obecnej, zarówno liczby kontroli, jak też obiektywnych potrzeb w zakresie częstotliwości ich realizacji, skutków tych nie można przewidzieć nawet w przybliżeniu.

Jednakże w razie ich zaistnienia znajdą one pełne pokrycie w wydzielonej dla wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury części budżetu resortu obrony narodowej, tym bardziej że działalność kontrolna, pomimo braku aktu wykonawczego do ustawy, jest w całej rozciągłości prowadzona na podstawie art. 115 ust. 3 i 4 ustawy o prokuraturze.

W związku z tym, że projekt nie przewiduje zmian merytorycznych w aktualnie funkcjonującym systemie prawa, gdyż zadania pozaprocesowe prokuratorów wojskowych wynikają wprost z art. 115 ustawy o prokuraturze, brak jest podstaw do kwestionowania wewnętrznej spójności tego systemu.

Ze względu na ograniczone zainteresowanie podmiotów projekt rozporządzenia nie był poddawany konsultacjom społecznym. Zebrano jednak wstępne uwagi z wojskowych prokuratur okręgowych i garnizonowych.

Przeprowadzona ocena skutków projektowanej regulacji (OSR) pozwala przyjąć, że wpływ na dochody i wydatki budżetu oraz sektora publicznego będzie znikomy. Podobnie, nie spowoduje ona zauważalnej perturbacji w zakresie rynku pracy. Przedmiotowa regulacja pozostaje praktycznie bez większego związku z konkurencyjnością zewnętrzną i wewnętrzną gospodarki. Negatywne skutki w rozwoju regionalnym nie wystąpią.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia ..... 2003 r.

w sprawie wysokości wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów sędziowskich.

Na podstawie art. 142 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 213, poz. 1803 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr ..., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów sądowych członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 0,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdą zdającą osobę.

2. Wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1 członek komisji egzaminacyjnej otrzymuje również za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

3. Za przewodniczenie komisji egzaminacyjnej przewodniczący otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 0,6% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdą zdającą osobę.

4. Za sprawdzenie jednej pracy pisemnej przewodniczący otrzymuje również wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt niniejszego rozporządzenia jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w nowym przepisie art. 142 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Stosownie do upoważnienia ustawowego rozporządzenie reguluje sprawę wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów sądowych, różnicując je w zależności od zakresu i nakładu pracy w czasie konkursu.

Przyjęto, iż zakres obowiązków i odpowiedzialności przewodniczącego komisji jest największy, a zatem jego wynagrodzenie jest o 0,1% wyższe aniżeli innych członków komisji, czyli odpowiednio wynosi 0,6% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej, w odniesieniu do 0,5% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej, przewidzianego dla pozostałych członków komisji.

Dodatkowo przewidziano wynagrodzenie dla każdego z członków komisji w wysokości 0,5% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej za sprawdzenie każdej pracy pisemnej. Wynagrodzenie takie przewiduje przepis § 1 ust. 2, a w przypadku przewodniczącego – ust. 4.

Przewidziane w projekcie stawki stanowią 50% wynagrodzenia przewidzianego za przeprowadzenie egzaminu sędziowskiego.

Wejście rozporządzenia w życie nie wywoła skutków społecznych i ekonomicznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

projekt

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia ..... 2003 r.

**w sprawie wysokości wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie
kolokwium dla aplikantów sądowych.**

Na podstawie art. 146a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 213, poz. 1803 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr ..., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Za przeprowadzenie kolokwium dla aplikantów sądowych członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 0,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdego aplikanta sądowego zdającego kolokwium.

2. Wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1 członek komisji egzaminacyjnej otrzymuje również za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

3. Za przewodniczenie komisji egzaminacyjnej przewodniczący otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 0,6% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdego aplikanta sądowego zdającego kolokwium.

4. Za sprawdzenie jednej pracy pisemnej przewodniczący otrzymuje również wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt niniejszego rozporządzenia jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w nowym przepisie art. 146a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Stosownie do upoważnienia ustawowego rozporządzenie reguluje sprawę wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie, kolokwium dla aplikantów sądowych, różnicując je w zależności od zakresu i nakładu pracy w czasie konkursu.

Przyjęto, iż zakres obowiązków i odpowiedzialności przewodniczącego komisji jest największy, a zatem jego wynagrodzenie jest o 0,1% wyższe aniżeli innych członków komisji, czyli odpowiednio wynosi 0,6% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej, w odniesieniu do 0,5% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej, przewidzianego dla pozostałych członków komisji.

Dodatkowo przewidziano wynagrodzenie dla każdego z członków komisji w wysokości 0,5% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej za sprawdzenie każdej pracy pisemnej. Wynagrodzenie takie przewiduje przepis § 1 ust. 2, a w przypadku przewodniczącego – ust. 4.

Przewidziane w projekcie stawki stanowią 50% wynagrodzenia przewidzianego za przeprowadzenie egzaminu sędziowskiego.

Wejście rozporządzenia w życie nie wywoła skutków społecznych i ekonomicznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

3. Termin konkursu dla kandydatów na aplikantów wyznacza Minister Sprawiedliwości, przy czym konkurs ten odbywa się w tym samym czasie we wszystkich obszarach apelacji. O terminie konkursu Minister Sprawiedliwości zawiadamia prezesów sądów apelacyjnych, a za ich pośrednictwem członków komisji konkursowej oraz, za pośrednictwem prezesów sądów okręgowych, kandydatów na aplikantów, co najmniej 21 dni przed terminem konkursu.

§ 4. 1. Konkurs składa się z części pisemnej i ustnej.

2. Część pisemna trwa dwie godziny i składa się z przygotowanych przez Ministra Sprawiedliwości 55 pytań testowych jednokrotnego wyboru i dwóch pytań opisowych, z których kandydat na aplikanta wybiera jedno do opracowania. Za opracowanie pytania opisowego komisja przyznaje od 0 do 5 punktów, a za każdą prawidłową odpowiedź na pytania testowe 1 punkt. Maksymalna liczba punktów z części pisemnej wynosi 60.

3. Do części ustnej zostają dopuszczeni kandydaci, którzy uzyskali minimum 45 punktów z części pisemnej konkursu. W przypadku gdy minimum to uzyska mniejsza liczba kandydatów niż dwukrotność limitu przyjęć na aplikację w danym okręgu, do części ustnej dopuszczeni zostają kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą liczbę punktów; wówczas jednak liczba kandydatów dopuszczonych do części ustnej nie może przekroczyć dwukrotności limitu przyjęć. Jeżeli więcej niż jeden kandydat uzyska taką samą liczbę punktów jak ostatni spośród wyłonionych w ten sposób kandydatów, wszyscy oni zostają dopuszczeni do części ustnej konkursu.

4. Część ustna obejmuje sprawdzian wiadomości ogólnych, wiadomości z zakresu prawa, w szczególności z zakresu prawa cywilnego, prawa gospodarczego i prawa europejskiego, znajomości systemu organów władzy i administracji publicznej oraz organów wymiaru sprawiedliwości.

5. Pytania na część ustną konkursu przygotowuje w formie pisemnych zestawów prezes sądu apelacyjnego. Członkowie komisji egzaminacyjnej mogą zadawać pytania dodatkowe, związane tematycznie z pytaniami z wylosowanego zestawu.

6. Każdy z członków komisji konkursowej ocenia odpowiedź kandydata na pytania z wylosowanego zestawu w skali od 0 do 6 punktów, biorąc pod uwagę treść merytoryczną, logikę myślenia oraz poprawność językową wypowiedzi. Punkty uzyskane od wszystkich członków komisji egzaminacyjnej sumuje się. Maksymalna liczba punktów z części ustnej wynosi 30.

§ 5.1. Komisja konkursowa przedstawia prezesowi sądu apelacyjnego wyniki konkursu wraz z dokumentacją i projektem listy kandydatów na aplikantów.

2. Ustalając projekt listy kandydatów na aplikantów, komisja konkursowa kieruje się sumą punktów uzyskanych przez kandydata z części pisemnej i ustnej konkursu, a w razie uzyskania przez kilku kandydatów tej samej ilości punktów bierze również pod uwagę wyniki w nauce osiągnięte przez kandydata w czasie studiów.

§ 6. Aplikacja referendarska rozpoczyna się z dniem 1 października każdego roku.

§ 7. O mianowaniu i zwolnieniu aplikanta prezes sądu okręgowego zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości.

§ 8. Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór programowy nad aplikacją referendarską.

§ 9. Aplikacja referendarska obejmuje:

- 1) praktykę zawodową;
- 2) szkolenia centralne;
- 3) szkolenia seminaryjne;
- 4) egzamin referendarski.

§ 10. Aplikant odbywa praktykę zawodową, w dwóch cyklach, w następującej kolejności:

- 1) cykl pierwszy trwający 5 miesięcy - w wydziale ksiąg wieczystych;
- 2) cykl drugi trwający:
  - a) 4 miesiące i dwa tygodnie - w wydziale gospodarczym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy,
  - b) miesiąc i dwa tygodnie - w wydziale gospodarczym prowadzącym rejestr zastawów.

§ 11. 1. Praktyka zawodowa odbywa się pod nadzorem patrona, którego wyznacza prezes sądu okręgowego.

2. Patronem jest sędzia albo referendarz sądowy wykonujący zawód przez co najmniej 3 lata i posiadający wyłącznie pozytywne oceny pracy.

3. W czasie praktyki zawodowej w wydziałach, o których mowa w § 10, aplikant:

- 1) zapoznaje się z całokształtem czynności związanych z zakresem obowiązków referendarza sądowego, wykonywanych w wydziałach;
- 2) nabywa praktyczne umiejętności samodzielnego posługiwania się systemami informatycznymi;
- 3) przygotowuje projekty dokumentów sporządzanych w poszczególnych sprawach przez referendarza sądowego.

4. Z okręgów, w których nie ma wydziału gospodarczego prowadzącego Krajowy Rejestr Sądowy lub rejestr zastawów, prezes sądu okręgowego deleguje aplikanta, po porozumieniu z prezesem właściwego sądu okręgowego, do najbliższego ze względu na miejsce zamieszkania aplikanta lub miejsce odbywania aplikacji wydziału gospodarczego, który prowadzi Krajowy Rejestr Sądowy lub rejestr zastawów. Na czas delegacji prezes sądu okręgowego, do którego został oddelegowany aplikant, wyznacza dla niego patrona.

5. W uzasadnionych przypadkach prezes sądu okręgowego może delegować aplikanta do innego niż wskazany w ust. 4 wydziału gospodarczego, któremu powierzono prowadzenie Krajowego Rejestru Sądowego lub rejestru zastawów, jeżeli usprawni to przebieg aplikacji.

§ 12. 1. Minister Sprawiedliwości organizuje centralne szkolenia aplikantów w trakcie każdego cyklu praktyki zawodowej, o którym mowa w § 10.

2. Prezes sądu apelacyjnego organizuje w sądzie apelacyjnym lub we wskazanym przez niego sądzie okręgowym, mającym siedzibę w siedzibie sądu apelacyjnego, raz w miesiącu, jednodniowe, trwające 8 godzin szkolenie seminaryjne dla aplikantów, obejmujące zagadnienia związane z zakresem odbywanej praktyki zawodowej.

§ 13. 1. Program szkoleń seminaryjnych i szkoleń centralnych obejmuje zagadnienia wchodzące w zakres obowiązków referendarza, a w szczególności:

- 1) materialne i ustrojowe przepisy z zakresu ksiąg wieczystych, postępowanie wieczystoksięgowe oraz wybrane zagadnienia z zakresu innych przepisów dotyczących obrotu nieruchomościami;
- 2) postępowanie rejestrowe - Krajowy Rejestr Sądowy i rejestr zastawów;
- 3) prawo spółek handlowych, prawo o stowarzyszeniach oraz zagadnienia dotyczące innych podmiotów podlegających rejestracji sądowej;
- 4) wybrane zagadnienia z zakresu prawa upadłościowego i prawa o postępowaniu układowym;
- 5) zastaw rejestrowy;
- 6) prawo cywilne materialne i procesowe w zakresie czynności wykonywanych przez referendarza sądowego;
- 7) wybrane elementy prawa rodzinnego i z zakresu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;
- 8) wybrane zagadnienia z zakresu prawa bankowego, podatkowego, egzekucyjnego i geodezyjnego;

- 9) przepisy ustrojowe dotyczące organów ochrony prawnej z elementami prawa konstytucyjnego;
- 10) organizację wewnętrznego urzędowania sądów oraz zakres działania sekretariatów sądowych i innych działów administracji sądowej.

2. Prezes sądu apelacyjnego przesyła do wiadomości Ministra Sprawiedliwości w terminie do dnia 10 października każdego roku harmonogram szkoleń seminaryjnych dla aplikantów, w którym wyznacza terminy szkoleń, ich tematy oraz wykładowców.

§ 14. 1. Po zakończeniu praktyki zawodowej w każdym z wydziałów, każdy z patronów sporządza opinię o aplikancie i przedstawia ją, za pośrednictwem okręgowego kierownika szkolenia, prezesowi właściwego sądu okręgowego, celem dołączenia do akt osobowych.

2. Opinia zawiera w szczególności informację o przebiegu praktyki, o poczynionych postępach aplikanta oraz o jego przydatności do zawodu referendarza sądowego.

§ 15. 1. Udział w szkoleniu seminaryjnym i odbycie praktyki zawodowej są obowiązkowe, a nieobecność przekraczająca łącznie 14 dni, z wyłączeniem przysługującego aplikantowi urlopu wypoczynkowego, uniemożliwia przystąpienie do egzaminu referendarskiego.

2. W wyjątkowych przypadkach, a w szczególności w razie choroby, prezes sądu okręgowego może zezwolić aplikantowi na przystąpienie do egzaminu referendarskiego, gdy nieobecność aplikanta jest dłuższa niż wymieniona w ust. 1, nie przekracza jednak 30 dni.

§ 16. 1. Aplikacja kończy się egzaminem referendarskim, składanym przed Centralną Komisją Egzaminacyjną, zwaną dalej „Komisją”.

2. W razie niemożności przystąpienia do egzaminu, spowodowanej chorobą, wypadkiem losowym lub inną ważną przyczyną, prezes sądu okręgowego, na pisemny wniosek aplikanta złożony nie później niż w terminie 1 miesiąca od ustania przyczyny uzasadniającej nieprzystąpienie do egzaminu, może zezwolić aplikantowi na zdawanie egzaminu w terminie późniejszym, wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości.

3. Osoba uprawniona do złożenia egzaminu referendarskiego, która nie odbyła aplikacji referendarskiej, zgłasza prezesowi sądu okręgowego zamiar złożenia tego egzaminu.

4. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 3, dołącza się dokumenty potwierdzające uprawnienie do złożenia egzaminu referendarskiego.

§ 17. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje imiennie Komisję składającą się z:

- 1) przewodniczącego i sekretarza, którymi są sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 2) 2 do 4 sędziów sądów powszechnych;
- 3) referendarza sądowego.

2. Członków Komisji, z wyjątkiem sekretarza, wyznacza się spośród specjalistów z dziedzin prawa objętych egzaminem.

§ 18. 1. Termin i miejsce przeprowadzenia egzaminu referendarskiego wyznacza przewodniczący Komisji, zawiadamiając o nich, co najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem egzaminu, członków Komisji i za pośrednictwem prezesów sądów okręgowych - aplikantów oraz inne osoby uprawnione do zdawania egzaminu.

2. Prezesi sądów okręgowych przesyłają Ministrowi Sprawiedliwości listę osób zgłoszonych do zdawania egzaminu wraz z ich aktami osobowymi w terminie 14 dni przed rozpoczęciem egzaminu.

3. Opinie, o których mowa w § 14, powinny zostać dołączone do akt osobowych najpóźniej w dniu egzaminu pisemnego przed jego rozpoczęciem.

4. Najpóźniej na trzy dni przed rozpoczęciem egzaminu przewodniczący Komisji ustala listę osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu oraz zawiadamia osoby, które nie są uprawnione do zdawania egzaminu, a zostały zgłoszone.

§ 19. 1. Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej. Każda część egzaminu odbywa się w innym dniu. Przerwa między częścią pisemną a ustną nie może trwać krócej niż 3 dni.

2. Podczas egzaminu mogą być obecni prezesi sądów okręgowych i osoby zaproszone przez przewodniczącego.

§ 20. 1. Część pisemna egzaminu odbywa się w obecności co najmniej dwóch członków Komisji.

2. Część pisemna egzaminu odbywa się jednego dnia i trwa cztery godziny.

3. Część pisemna egzaminu polega na:

- 1) rozstrzygnięciu wniosku w postępowaniu wieczystoksięgowym,
- 2) rozstrzygnięciu wniosku o wpis w postępowaniu rejestrowym,

na podstawie dokumentów zakwalifikowanych przez Komisję lub opracowanych na potrzeby egzaminu.

4. Podczas części pisemnej egzaminu aplikant może posługiwać się tekstami przepisów prawnych, komentarzami i zbiorami orzeczeń.

5. Komisja dokonuje oceny każdej z prac pisemnych, o których mowa w ust. 3, odrębnie, wystawiając dwie niezależne oceny, uwzględniając: trafność zastosowanych przepisów materialnych i proceduralnych, poprawność techniki wpisu, język i styl pracy.

6. Ocena niedostateczna choćby z jednej z prac pisemnych, o których mowa w ust. 3, powoduje niedopuszczenie do części ustnej egzaminu.

§ 21. 1. Część ustna polega na udzieleniu odpowiedzi na przygotowane przez Komisję zestawy 5 pytań, z każdego z zakresów przedmiotowych, o których mowa w ust. 2. Przeprowadzają ją poszczególni członkowie Komisji w obecności Komisji; członkowie Komisji mogą zadawać pytania dodatkowe, związane tematycznie z wylosowanym zestawem.

2. Zakres przedmiotowy części ustnej egzaminu obejmuje:

- 1) materialne i ustrojowe przepisy z zakresu ksiąg wieczystych, postępowanie wieczystoksięgowe, wybrane zagadnienia z zakresu innych przepisów dotyczących obrotu nieruchomościami oraz wybrane zagadnienia z zakresu prawa bankowego, podatkowego, egzekucyjnego i geodezyjnego;
- 2) przepisy dotyczące ustroju i funkcjonowania podmiotów rejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, ze szczególnym uwzględnieniem Kodeksu spółek handlowych, prawa spółdzielczego i prawa o stowarzyszeniach, materialne i ustrojowe przepisy dotyczące zastawu rejestrowego i rejestru zastawów;
- 3) prawo cywilne materialne i procesowe, elementy prawa upadłościowego, prawa bankowego, Kodeksu spółek handlowych, w zakresie czynności wykonywanych przez referendarza sądowego, oraz wybrane elementy prawa rodzinnego i z zakresu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;
- 4) przepisy ustrojowe dotyczące organów ochrony prawnej z elementami prawa konstytucyjnego;
- 5) organizację wewnętrznego urzędowania sądów i zakres działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej.

3. Warunkiem zdania części ustnej egzaminu jest otrzymanie ocen pozytywnych ze wszystkich zakresów przedmiotowych, o których mowa w ust. 2.

§ 22. Nieusprawiedliwione nieprzystąpienie do którejkolwiek części egzaminu lub rezygnacja z odpowiedzi w trakcie jej trwania są równoznaczne z uzyskaniem oceny niedostatecznej z egzaminu.

§ 23. Oceny cząstkowe oraz końcowy wynik egzaminu określa się stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny i niedostateczny. Oceny cząstkowe, z wyjątkiem oceny niedostatecznej, mogą być dodatkowo określone oznaczeniem „plus” albo „minus”, przy czym „plus” powoduje zwiększenie wartości oceny o 0,5, zaś „minus” skutkuje obniżeniem o 0,25.

§ 24. 1. Ocenę końcową egzaminu stanowi średnia wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych w poszczególnych częściach egzaminu.

2. Przy każdym przekroczeniu wartości oceny powyżej 0,6 ocenę zaokrągla się w górę, do wartości całkowitej.

§ 25. 1. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu może on być powtórzony tylko raz, nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy od dnia jego niezdania, nie później jednak niż przed upływem roku.

2. Aplikant, który z usprawiedliwionych przyczyn nie przystąpił do egzaminu w pierwszym terminie i uzyskał zgodę prezesa sądu okręgowego, o której mowa w § 15 ust. 2, może do niego przystąpić w innym terminie, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia ukończenia aplikacji.

3. Aplikant, który z usprawiedliwionych przyczyn nie przystąpił do egzaminu powtórnego, o którym mowa w ust. 1, i uzyskał zgodę prezesa sądu okręgowego, o której mowa w § 15 ust. 2, może do niego przystąpić tylko raz w innym terminie, nie później jednak niż przed upływem 2 lat od dnia ukończenia aplikacji.

§ 26. 1. Z przebiegu i wyników egzaminu pisemnego i ustnego sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący, sekretarz i pozostali członkowie Komisji.

2. Osobom, które zdały egzamin, przewodniczący Komisji wystawia świadectwo zawierające ocenę końcową, podpisane przez przewodniczącego Komisji oraz sekretarza.

§ 27.1. Za przeprowadzenie egzaminu referendarskiego członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 0,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdą osobę zdającą egzamin.

2. Wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1 członek komisji egzaminacyjnej otrzymuje również za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

3. Za przewodniczenie komisji egzaminacyjnej przewodniczący otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 0,6% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w stawce pierwszej awansowej za każdą osobę zdającą egzamin.

4. Za sprawdzenie jednej pracy pisemnej przewodniczący otrzymuje również wynagrodzenie w wysokości określonej w ust. 1.

§ 28. Za przeprowadzenie konkursu dla kandydatów na aplikantów referendarskich przysługuje odpowiednio wynagrodzenie wysokości 50% wynagrodzenia określonego w § 27.

§ 29. Osoby, które ukończyły aplikację przed dniem 30 listopada 2002 r. przystępują do egzaminu referendarskiego według zasad określonych w przepisach dotychczasowych.

§ 30. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ¹⁾.

Minister Sprawiedliwości

---

¹⁾Z dniem wejścia w życie rozporządzenia traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie aplikacji referendarskiej (Dz.U. Nr. 201, poz. 1701) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu referendarskiego (Dz.U. Nr 216, poz. 1830), zachowane w mocy art.12 ustawy z dnia ..... 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo ustroju sądów wojskowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr....., poz. ...)

UZASADNIENIE

Projekt niniejszego rozporządzenia jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w znowelizowanym przepisie art. 153 § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Projekt oparto na dotychczasowych regulacjach w tym zakresie, uregulowano zasady organizacji aplikacji referendarskiej, przebieg egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej, sposób powoływania jej członków i postępowania komisji egzaminacyjnej oraz dodatkowo, zgodnie z nową delegacją, wprowadzono zmienione regulacje dotyczące przebiegu konkursu, składu komisji konkursowej, i postępowania komisji konkursowej oraz dodano zasady

wynagradzania członków tej komisji jak i komisji egzaminacyjnej, uprzednio określone na podstawie art. 153 § 7 Prawa o ustroju sądów powszechnych.

W projekcie rozporządzenia przyjęto, iż liczbę aplikantów dla okręgów sądowych ustala każdorazowo Minister Sprawiedliwości oraz że aplikacja rozpoczyna się z dniem 1 października każdego roku. Aplikantów mianuje się po przeprowadzeniu konkursu przez prezesa sądu apelacyjnego.

Harmonogram praktyk określający, iż aplikant, w określonym czasie, odbywa praktykę w Wydziale Ksiąg Wieczystych, w wydziale gospodarczym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy oraz w wydziale gospodarczym prowadzącym rejestr zastawów uwzględnia stopień trudności spraw, które rozpoznawane są przez referendarzy sądowych w tych wydziałach. Niewątpliwie, zagadnienia dotyczące rejestru zastawów są najmniej skomplikowane, a zatem praktyka przez okres miesiąca i dwóch tygodni jest wystarczająca.

Zachowanie wskazanej kolejności szkolenia praktycznego jest istotne z uwagi na centralny system szkolenia aplikantów. Szkolenia te bowiem powinny dotyczyć zagadnień związanych z aktualnie odbywaną praktyką, gdyż jedynie wówczas stają się dla aplikantów przydatne.

Zawarta w § 11 ust. 4 i 5 zasada delegowania – nawet poza okręg sądu okręgowego aplikanta do wydziału gospodarczego prowadzącego rejestr zastawów lub Krajowy Rejestr Sądowy wynika z faktu, iż rejestry te nie są prowadzone we wszystkich sądach gospodarczych, zaś aplikanci powinni odbyć w nich praktykę.

W zakresie szkolenia seminaryjnego aplikantów referendarskich, pozostawiono koncepcję szkoleń centralnych, organizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Wydaje się, iż ta formuła jest najwłaściwszym sposobem prawidłowego przygotowania do zdawania egzaminu przed Centralną Komisją Egzaminacyjną, daje możliwość korzystania z najlepszych wykładowców, a także ujednocila praktykę referendarza. Ten rodzaj szkolenia jest obecnie preferowanym rodzajem kształcenia zawodowego, uwzględniając wymogi związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Szkolenia centralne muszą być jednak uzupełnione szkoleniami seminaryjnymi w sądach okręgowych.

Prowadzenie zajęć odrębnie dla zbyt małych grup aplikantów referendarskich nie jest celowe. W takiej sytuacji, najkorzystniejsze okazuje się uczestniczenie tych aplikantów w zajęciach seminaryjnych organizowanych dla kilku okręgów sądowych w jednym sądzie okręgowym wskazanym przez właściwego prezesa sądu apelacyjnego.

Kontroli wyczerpania tematów na zajęciach seminaryjnych służyć ma przepis § 13 ust. 2, stosownie do którego prezes sądu apelacyjnego przesyła do wiadomości Ministra Sprawiedliwości harmonogram szkoleń seminaryjnych dla aplikantów referendarskich.

W § 15 uregulowano sprawy związane z ewentualnymi nieobecnościami zarówno w szkoleniach seminaryjnych, jak i praktycznych. Wydaje się, iż rygorystyczne przyjęcie, że nieobecność powyżej 14 dni (a wyjątkowo 30 dni za zgodą prezesa sądu okręgowego) uniemożliwia przystąpienie do egzaminu końcowego, zdyscyplinuje aplikantów. Aplikacja trwa zaledwie 1 rok i powinna być w całości wykorzystana na kształcenie teoretyczne i praktyczne. Dłuższe zaś przerwy zakłócają prawidłowy tok przygotowania zawodowego.

Zachowana też została koncepcja składania egzaminu referendarskiego przed Centralną Komisją Egzaminacyjną. Jest to najlepsze rozwiązaniem w sytuacji, gdy przy dużej konkurencji, nie jest przewidywany liczny nabór na tę aplikację. Także z organizacyjnego i finansowego punktu widzenia jest to rozwiązanie najkorzystniejsze.

W zakresie i przebiegu egzaminu referendarskiego, składu Centralnej Komisji Egzaminacyjnej nie wprowadzono żadnych zmian w odniesieniu do stanu dotychczasowego.

Zgodnie z art. 153 § 2, aplikanta referendarskiego mianuje się na czas określony, tj. na czas trwania aplikacji - 1 roku prezes sądu okręgowego. Przesunięcie z różnych przyczyn terminów egzaminów będzie możliwe z tym, że osoba przekładająca te terminy nie będzie pozostawała w stosunku pracy. Wydaje się, iż wprowadzenie takich ograniczeń w istotny sposób porządkuje sytuację takich osób, które przesuwają terminy egzaminów.

Przepisy końcowe uchylają dotychczasowe regulacje dotyczące aplikacji referendarskiej.

Rozporządzenie nie wywoła skutków społecznych i ekonomicznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.